

Jämställdhet på lokal nivå?

En analys av andelen lokalt valda kvinnor inom
EU:s medlemsstater

Aksel Sundström

Aksel Sundström

Jämställdhet på lokal nivå?

En analys av andelen lokalt valda kvinnor inom EU:s
medlemsstater

– Sieps 2018:3 –

Rapport nr. 3
April 2018

Utgives av Svenska institutet för europapolitiska studier

Rapporten finns tillgänglig på www.sieps.se
Författaren svarar själv för innehåll och slutsatser i
rapporten.

Omslag: LuxLucid
Tryck: EO Grafiska AB

Stockholm, april 2018

ISSN 1651-8942
ISBN 978-91-86107-79-6

Förord

Jämställdhetspolitiska mål är en ständigt återkommande fråga i svensk offentlig debatt. Att främja jämställdhet är också högt prioriterat i en rad handlingsprogram och deklARATIONER, nationella, europeiska såväl som internationella.

I EU-fördraget anges jämställdhetsmålet redan i artikel 2, där unionens grundläggande värden räknas upp. Målet ska också genomsyra EU:s agerande i internationella sammanhang. Ett jämställt samhälle anses vara ett värde i sig – en rättvisefråga – men också ett verktyg för att nå andra mål: jobb, tillväxt, fred, säkerhet och hållbar utveckling.

Jämställdhetspolitiken täcker många delar av samhällslivet. När det gäller fördelningen av makt och inflytande är politisk representation en central aspekt. Just på det området ger denna nya rapport från Sieps ett viktigt bidrag. Jämfört med den nationella nivån finns det nämligen stora kunskapsluckor om den politiska representationen på den lokala nivån.

Vi vet alltså betydligt mindre om fördelningen mellan kvinnor och män i europeiska motsvarigheter till Sveriges kommunfullmäktige än om läget i nationella parlament. Utan sådan kunskap blir det svårt att utvärdera i vilken utsträckning detta grundläggande politiska mål har uppnåtts.

I den här rapporten redogör Aksel Sundström således för andelen kvinnor i lokala politiska församlingar runtom i EU:s medlemsländer. Sammanställningen bygger på en omfattande datainsamling som inte har gjorts tidigare. Den övergripande trenden över tid är positiv, men långt ifrån genomgående. Här framträder också intressanta och kanske oväntade mönster.

Författaren pekar även på vilka reformer som kan driva på utvecklingen mot ökad jämställdhet. Analysen visar exempelvis att en viktig faktor är andelen kvinnor som förvärvsarbetar. En stor andel kvinnor på arbetsmarknaden är för övrigt något som präglar Sverige.

Min förhoppning är att rapporten ska bidra till ökad kunskap om ett grundläggande åtagande som alla EU-medlemsstater har skrivit under på.

Eva Sjögren
Direktör

Om författaren

Aksel Sundström, docent i statsvetenskap, är gästforskare vid John F. Kennedy School of Government, Harvard University, 2017–2018. Han disputerade år 2015 i statsvetenskap vid Göteborgs universitet med en avhandling om småskalig korruption i låginkomstländer. Sundströms forskning har publicerats bland annat i tidskrifterna *European Journal of Political Research*, *Governance*, *Party Politics* och *Public Administration*.

Tack

Denna rapport, skriven på uppdrag av Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps), är en del i ett större forskningsprojekt om jämställdhet mellan kvinnor och män i politiska församlingar på den lokala nivån i Europa som jag har initierat och drivit sedan år 2012. Den bygger delvis på arbete jag har gjort tillsammans med kollegorna Daniel Stockemer och Lena Wängnerud (se Stockemer och Sundström 2016; Sundström och Wängnerud 2016). Kapitel 5 bygger till stora delar på en artikel som har publicerats i tidskriften *International Journal of Comparative Sociology* (Sundström och Stockemer 2015), med undantag för att jag här enbart fokuserar på regionerna i EU:s medlemsstater. Jag är tacksam för mina medförfattares frikostighet att skriva om dessa frågor baserat på vårt tidigare gemensamma arbete. Jag vill även rikta ett stort tack till alla de experter, handläggare och tjänstemän som har hjälpt mig på vägen och bidragit med sin tid och expertis. Jag vill även särskilt tacka Amy Alexander, Elin Bjarnegård, Andreas Bågenholm, Drude Dahlerup, Darya Fiadulava, Mihaela Iovu, Alice Johansson, Anders Lidström, Diana O'Brien, Pamela Paxton, Bo Rothstein, Richard Svensson och Tania Verge för råd och stöd under detta projekt. Slutligen vill jag tacka de två anonyma expertgranskare vars kommentarer bidrog till att vässa rapportens tidigare utkast.

Innehåll

Sammanfattning	6
1 Introduktion.....	9
1.1 Behovet av kvinnors närvaro	9
1.2 Numerisk jämställdhet på den lokala nivån.....	10
1.3 Rapportens syfte och struktur.....	13
2 Att jämföra lokala församlingar mellan länder.....	14
2.1 Vikten av lokalpolitik.....	14
2.2 Lokala församlingar i 27 länder	15
3 Beskrivande mönster på den lokala nivån	17
3.1 Insamling av data om andelen lokalt valda kvinnor.....	17
3.2 En analys av andelen kvinnor på den lokala nivån	20
3.3 Slutsatser – hur ser det ut med jämställdheten på lokal nivå?.....	25
4 Blir det bättre?.....	26
4.1 Danmark	27
4.2 Finland	28
4.3 Grekland.....	29
4.4 Nederländerna	30
4.5 Italien.....	31
4.6 Kroatien	32
4.7 Luxemburg.....	33
4.8 Portugal	34
4.9 Slovenien	35
4.10. Spanien	36
4.11 Storbritannien	37
4.12 Sverige.....	38
4.13 Tjeckien	39
4.14 Ungern.....	40
4.15 Sammanfattande reflektioner	41
5 Vad förklarar andelen lokalt valda kvinnor i en region?.....	42
5.1 Tidigare studier på den lokala nivån.....	42
5.2 Teoretiska förväntningar	43
5.3 Operationaliseringar och design	48
5.4 Resultat från statistiska modeller.....	51
Referenser	57
Bilaga	67
Summary in English.....	54

Sammanfattning

Kvinnlig politisk representation i lokala församlingar

En rad svenska politikområden har som mål att nå ett jämställt deltagande mellan kvinnor och män i politiska församlingar. EU har också ett uttryckligt syfte att öka kvinnors närvaro i beslutsfattande institutioner.

Det nuvarande forskningsläget ger en väl utvecklad bild av hur andelen kvinnor i nationella parlament varierar över tid och mellan länder, men däremot inte i lokala församlingar i EU:s medlemsländer, det vill säga institutioner som motsvarar kommunfullmäktige. Jämförande studier av kvinnors politiska representation har nämligen sällan fokuserat på den lokala nivån inom EU:s olika medlemsstater. En orsak till det är den svaga datatillgängligheten. Vi har därför begränsad förståelse av jämställdheten i lokala institutioner, i bemärkelsen andelen lokalt valda kvinnor. Det innebär i sin tur begränsad förståelse av något som har stort inflytande på europeiska medborgares vardag.

Eftersom det finns förvånansvärt få jämförande studier om andelen lokalt valda kvinnor – såväl mellan som inom länder – utgör denna i hög grad deskriptiva rapport ett bidrag till förståelsen av kvinnors politiska representation i EU:s medlemsstater. Det har fram tills nu varit oklart i vilken utsträckning kvinnor är underrepresenterade på lokal nivå, huruvida deras närvaro ökar och vad som möjligen kan förklara en hög närvaro av kvinnor på vissa geografiska platser. Rapporten ger alltså ett viktigt underlag för en förståelse av hur mäns dominerande närvaro i det politiska livet kan förändras.

Forskningsfrågor och studerade länder

Avsikten med den här rapporten är att ge en tidigare inte visad bild av den numeriska jämställdheten i lokala församlingar i 27 av EU:s medlemsstater (Cypern ingår inte i undersökningen). Data har samlats in som beskriver dels situationen i 277 regioner i de 27 länderna – med senast tillgängliga siffror – dels trenderna över längre tid i 14 av dessa länder. Uppgifterna ger möjlighet att besvara tre frågor: 1) I vilken utsträckning är kvinnor underrepresenterade i lokala församlingar i EU:s medlemsstater? 2) Ökar andelen lokalt valda kvinnor i Europa? 3) Vad förklarar att vissa regioner har en högre andel kvinnor valda på lokal nivå?

Långt kvar trots positiv trend

Rapporten visar att EU:s lokala församlingar fortfarande har lång väg kvar till jämställdhet, trots positiva trender. På ytterst få ställen utgör kvinnor nära hälften av de lokalt valbara platserna – det rör sig om en handfull regioner. Mest påtagligt är detta i regioner i Kroatien och Grekland: här är andelen lokalt valda män ofta högre än 80 procent. Även två länder som anses tillhöra de mest

jämställda globalt, Danmark och Nederländerna, har långt kvar till att uppnå numeriskt jämn könsfördelning på lokal nivå.

Siffrorna tydliggör även stora skillnader i jämställdhet *inom* länderna, en variation som hittills sällan har studerats. I flertalet länder med hög BNP per capita – som Italien, Tyskland och Österrike – finns det fortfarande flera regioner där kvinnor i genomsnitt innehar färre än en femtedel av platserna i lokalt valda församlingar.

I stort pekar därför analysen på att situationen i de granskade 27 EU-länderna ännu inte når upp till målsättningen om jämställdhet mellan kvinnor och män i den politiska sfären, formulerad för mer än två årtionden sedan i *the Beijing Platform for Action* (United Nations 1995).

För de 14 länder där vi har data över tid visar rapporten hur andelen kvinnligt deltagande har utvecklats. På den punkten ger rapporten en bild som tidigare aldrig har redovisats i sammanställd form. Av siffrorna att döma är det tydligt att andelen kvinnor ökar, men tendensen är inte genomgående. I många länder finns regioner där utvecklingen står stilla och flertalet länder uppvisar trots allt bara marginella förbättringar över tid.

Vad förklarar regionala skillnader?

Frågan är varför vissa regioner har en högre andel lokalt valda kvinnor. I rapporten prövas en rad hypoteser som enligt tidigare forskning är viktiga förutsättningar för en hög andel kvinnliga förtroendevalda. Hypoteserna omfattar både nationella faktorer (såsom typ av valsystem, tidpunkt för införande av rösträtt för kvinnor och federalt statsskick eller inte) och subnationella faktorer (såsom grad av urbanisering, stöd till vänsterpartier och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden). Tidigare fallstudier om den lokala nivån ger vissa insikter, men en begränsning är att de inte har syftat till en systematisk jämförelse av kvinnors lokala representation inom och mellan ett större antal länder.

De faktorer som visar sig vara viktiga för den lokala representationen, i olika hög grad, är däremot subnationella: politiskt stöd för vänsterpartier, regional ekonomisk utveckling, andelen kvinnor som deltar på arbetsmarknaden samt grad av urbanisering. Flertalet av de nationella faktorerna visar sig sakna förklaringskraft på den lokala nivån, enligt denna mer systematiska jämförelse.

Välja rätt reformer och öka kunskapen

En viktig slutsats är att det inte räcker med att låta tiden ha sin gång. Det krävs sannolikt åtgärder från politiskt håll för att påverka utvecklingen. Exempelvis skulle reformer som på sikt underlättar kvinnors inträde och närvaro på arbetsmarknaden troligen öka mängden kvinnor som ställer upp i val, med möjlighet att nå framgång. Vad politiska partier, påtryckningsgrupper och folkvalda kan göra för att öka andelen lokalt valda kvinnor ytterligare är alltså en högst relevant fråga för framtida diskussion.

Rapportens viktigaste bidrag är som nämnts att den ger faktaunderlag om en situation som tidigare inte har varit systematiskt undersökt. Nu finns alltså en bild av hur låg den kvinnliga närvaron är i lokala församlingar och hur den har förändrats över tid.

När det gäller frågan om underlag diskuterar författaren det faktum att vissa länder slår ihop lokala data till regionala mått. Risken är då att nyanser inom regionerna försvinner. En annan begränsning är att relativt få mätpunkter över tid finns tillgängliga. Därför pekar författaren särskilt på behovet av att förbättra tillgången till historiska uppgifter. I ett stort antal EU-länder finns inga data över tid och där saknas i princip kunskap om hur situationen har förändrats. Det finns alltså goda skäl att etablera en systematisk uppföljning av dessa data – liksom uppgifter för fler länder – för att kunna utvärdera utvecklingens riktning.

Ett exempel på betydelsen av mer nyanserade mått är att det visar sig finnas en skillnad mellan nationell och lokal nivå. I forskningen om kvinnors deltagande i nationella församlingar pekar majoriteten av studier på att institutionella reformer kan underlätta kvinnors närvaro. Till dem hör införande av lagstadgad mandatkvotering, kvotering till partiets vallistor, reformer av partiets rekryteringsprocesser samt ett proportionellt valsystem. Många av dessa faktorer får dock inte stöd i denna undersökning – de förklarar inte kvinnors politiska närvaro på lokal nivå.

Kvotering är en annan fråga som vinner på att belysas med ett förfinat underlag. En illustration på det är Spaniens utveckling över tid. Landets införande av lagstadgad kvotering 2008 är enligt den deskriptiva analysen i denna rapport ett exempel på en reform som framgångsrikt lett till en ökad andel lokalt valda kvinnor. Däremot ger den statistiska analysen av regionerna i 27 EU-länder inte stöd för att lagstadgade kvoteringar, så som det mätts här, skulle ha en signifikant effekt. En möjlig orsak är att politiska partier inte följer reglerna. Enligt författaren vore det därför intressant att se hur nationellt lagstadgade kvoteringar faktiskt följs och att pröva andra typer av operationaliseringar.

Sammanfattningsvis behöver kunskapsläget höjas och metoderna förfinas för att bättre mäta förklaringsfaktorer på de lokala nivåerna. Det finns exempelvis idag få etablerade mått på hur rekryteringen inom partier går till – och skiljer sig åt – inom länder och för lokala nivåer. Mer nyanserade mått skulle kunna bidra till att mer detaljerat förklara den stora variationen när det gäller andelen lokalt valda kvinnor.

1 Introduktion

Ett av målen för Sveriges jämställdhetspolitik är att det ska råda jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män (Regeringskansliet 2014). Målet om jämställdhet finns även inom flera andra politikområden. I Sveriges numera feministiska utrikespolitik utgör jämställdhet mellan kvinnor och män en grundläggande målsättning (Regeringen 2016). Vidare är ett av delmålen för det svenska utvecklingssamarbetet att öka kvinnors politiska närvaro och deltagande, på nationell såväl som på lokal nivå (Regeringskansliet 2010).

Även inom EU-samarbetet är jämställdhet mellan kvinnor och män ett mål som genomsyrar nyckeldokument. I artikel 2 i Lissabonfördraget förtydligas för det första att unionen bygger på en rad värden, däribland jämställdhet mellan kvinnor och män. Ett av målen i de riktlinjer som ska styra EU:s externa relationer åren 2016–2020 är dessutom att öka kvinnors deltagande på olika nivåer i samhället (EU-kommissionen 2015). Kvinnors närvaro i både nationella och lokala institutioner tillmäts alltså stor betydelse.

Med tanke på detta breda intresse för jämställdhet mellan män och kvinnor i beslutsfattande positioner, hur ser det då ut inom EU:s medlemsstater när det gäller jämställdheten i politiska institutioner? Utgångspunkten för denna rapport är att det, trots intresset i dessa deklarationer, fortfarande finns alltför lite kunskap om kvinnors närvaro på *lokal* nivå i EU.

1.1 Behovet av kvinnors närvaro

Trots stora framsteg de senaste årtiondena är kvinnor fortfarande i minoritet på positioner i de politiska systemen inom EU:s medlemsstater. Även i världens mest jämställda länder är politikerna män snarare än kvinnor och medelålders snarare än unga (se Stockemer och Sundström 2018). De tillhör dessutom de högre inkomstgrupperna snarare än de lägre och den etniska majoritetsgruppen snarare än minoriteten.

Teorier om sociala gruppers representation i politiska församlingar har pekat på vikten av en jämlik närvaro av kvinnor och män (Phillips 1995; Dryzek 1996; Young 1997; Mansbridge 1999). En rad inflytelserika policydokument och internationella deklarationer – som *the Beijing Platform for Action* (United Nations 1995) – innehåller också en målsättning om numerisk jämställdhet mellan kvinnor och män i den politiska sfären. Med detta begrepp avses ämbeten som statschefer och nationella parlamentsledamöter, men även politiska församlingar på den lokala nivån. Det är den lokala nivån som står i fokus för denna rapport.

1.2 Numerisk jämställdhet på den lokala nivån

Ett stort forskningsområde med fokus på genus och politisk representation har de senaste tre årtiondena ägnats åt studier av trender som rör andelen kvinnor i nationella parlament, det vill säga olika länders motsvarigheter till Sveriges riksdag. Annorlunda uttryckt har man studerat "männens dominans" i nationella beslutsfattande församlingar (se Bjarnegård 2013; Murray 2014). I stort visar denna litteratur att andelen kvinnor i parlament runtom i världen har ökat över tid (Paxton m.fl. 2007; Wängnerud 2009). Men det finns fortfarande stora ojämlikheter inom för övrigt jämförelsevis välfungerande politiska system. Storbritanniens underhus har exempelvis endast 29,4 procent kvinnor. Likaså i Frankrike är parlamentet främst dominerat av män – sedan det senaste valet utgör kvinnor 26,2 procent av de totala platserna (IPU 2016).

Trots detta har det som sagt skett en förbättring i många länder. Italien är ett sådant exempel. Under 1990-talet hade landet runt 10 procent kvinnor i parlamentet. Sedan dess har siffran sakta stigit och ligger idag på 31 procent. De senare siffrorna säger något om den numeriska jämställdheten i det italienska politiska systemet – och hur denna har utvecklats över tid – men den ensidiga fokuseringen på den nationella nivån döljer intressanta processer som sker utanför institutionerna i Rom. Som denna rapport kommer att visa har exempelvis just Italien fortfarande en stor variation i andelen lokalt valda kvinnor. Medan *consiglio comunale* – landets motsvarighet till kommunfullmäktige – i regionen Emilia-Romagna i snitt har 28,2 procent kvinnor är motsvarande siffra i regionen Campania endast 10 procent (siffrorna över Italien i den jämförande datasamlingen inkluderar data från 2011). Dessa siffror är ett snitt av andelen lokalt valda kvinnor i kommuner inom en viss region, ett sätt att rapportera statistik som används av italienska myndigheter och även i denna rapport. För att förstå dessa mönster inom ett land räcker det inte att se på ett lands nationella institutioner, något som exempelvis skulle kunna tänkas förklara varför Storbritannien eller Frankrike misslyckas med att få in fler kvinnor i sina parlament. Vi måste även hitta förklaringsfaktorer som varierar *inom* ett land.

Hur det ser ut i nationella lagstiftande parlament har kanske störst betydelse för kvarvarande mönster av kvinnors brist på inflytande och politisk representation. Men de står inte för den enda väsentliga nivån i länders politiska system. Även församlingar på den lokala nivån – en nivå som kommer att definieras och diskuteras i detalj i kommande kapitel – fattar beslut som påverkar vardagen för medborgare. Vidare är en stor majoritet av världens politiker aktiva på den lokala nivån. Trots detta är den lokala nivån näst intill frånvarande i den jämförande litteraturen kring kvinnors politiska representation (Fox och Schuhmann 2000; Smith 2014). I de skandinaviska länderna vet vi relativt mycket om hur andelen lokalt valda kvinnor varierar inom och mellan länder (se exempelvis Skard 1983; Dahlerup 1988; Hellevik och Bjorklund 1995; Bratton och Ray 2002; Wide 2006; Wängnerud och Sundell 2012; O'Brien och Rickne 2016). När det gäller andra länder i EU är dock bilden betydligt mer oklar.

Syftet med denna rapport är att visa att kvinnors stora frånvaro skapar ett ”demokratiskt underskott” också på den lokala nivån i de flesta länders politiska system (Yule 2000). Genom att vända sökluften från den nationella nivån – och de parlament som så ofta är i fokus när man talar om kvinnors politiska närvaro – mot den lokala nivån och dess församlingar, går det att få ökad förståelse för kvinnors politiska närvaro i de politiska systemen i EU:s medlemsstater. För att denna diskussion ska bli så precis som möjligt är det emellertid lämpligt att först förtydliga vad som menas med ett antal begrepp som är viktiga för denna rapport.

Ett nyckelbegrepp i denna rapport är *representation*. När det används i forskningen om väljare och folkvalda skiljer man ofta på substantiell och deskriptiv representation. Substantiell representation syftar på väljargrupperns intressen eller åsikter, och man undersöker exempelvis om medborgarnas preferenser i sakfrågor speglas bland politiker. Deskriptiv representation syftar på huruvida väljargrupperns numeriska fördelning speglas i parlamentets sammansättning, till exempel hur stor andel av politikerna i ett parlament som är kvinnor (Wängnerud 2009). När representation diskuteras i denna rapport handlar det om det senare perspektivet. Begreppen *numerisk närvaro* eller *könsfördelning* syftar på andelen valda kvinnor och män i församlingar.

Att rapporten innehåller begrepp som jämställdhet, könsbalans eller kvinnors underrepresentation i församlingar kräver även vissa förtydliganden. *Jämställdhet* ska här förstås som en numerisk fördelning i en politisk församling med lika hög andel kvinnor som män. Det är alltså en snäv aspekt av detta vida begrepp, som givetvis även kan handla om relationen mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden eller i sociala samspel i stort. Rapporten bygger inte heller på antagandet om att en perfekt numerisk jämställdhet i politiska församlingar är en tillräcklig indikator på kvinnors inflytande i politiken eller i samhället i stort (se Arat 2015). Exempelvis kan en politisk församling med lika många kvinnor och män ha en skev fördelning när det gäller poster med hierarkisk betydelse (såsom att vara ordförande). I rapporten syftar *könsbalans* på en numeriskt jämn fördelning av kvinnor och män. Det är alltså en förenkling då begreppet inte tar hänsyn till huruvida mer betydelsefulla poster tilldelas män eller om kvinnor har möjlighet att arbeta effektivt i församlingen. Det är dock ett vanligt antagande i diskussionen om deskriptiv representation. Vidare syftar *underrepresentation* på situationer där andelen kvinnor eller män är lägre än 50 procent. En grundläggande utgångspunkt i rapporten är att det är önskvärt att röra sig mot de mål om en jämn könsfördelning som diskuterats i internationella deklarationer, mot bakgrund av mäns generella överrepresentation i politiska församlingar. Den fråga som ställs i kapitel 4, det vill säga om utvecklingen går mot det *bättre*, alltså om andelen kvinnor i lokala församlingar ökar över tid, förutsätter därför delvis ett normativt laddat språk.

Vad som utgör ”lokala församlingar” skiljer sig givetvis åt mellan länder. Deras ansvarsområden skiljer sig också åt beroende på land. Ett antagande i denna

rapport är dock att detta inte är ett hinder för forskare att studera närvaron – eller frånvaron – av kvinnor i sådana församlingar. Det finns snarare mycket goda skäl att intressera sig mer för denna nivå. Som nämndes inledningsvis är jämställdhet på olika nivåer i det politiska systemet ett mål för såväl svenska som internationella politiker och beslutsfattare. Men utan en sammanställning av data på den lokala nivån – och jämförelser mellan olika länders lokala nivåer – blir det svårt att utvärdera huruvida målen har uppnåtts.

Huvudanledningen kring bristen på jämförande studier av kvinnors närvaro på den lokala nivån är dålig tillgång på jämförande statistik. Redan för ett årtionde sedan uppmärksammade Wide (2006) svårigheten att studera kvinnorepresentationen på lokal nivå i stora delar av världen, ”eftersom det i hög grad saknas sammanställd statistik av detta. Detta är således ett område där det råder stora kunskapsluckor och där information om situationen i många länder är obefintlig” (s. 73). Även Dolan (2008) sätter fingret på detta dilemma och konstaterar att den lokala nivån rymmer som mest varians i representation av kvinnor och etniska minoritetsgrupper, men att det är just där som forskningen för tillfället har som sämst tillgång på jämförande data (s. 112). För den nationella nivån har tillgången på och spridningen av siffror om andelen kvinnor i nationella parlament spelat utomordentligt stor roll. Genom några enkla knapptryckningar kan man sedan flera år få tag på uppgifter om andelen kvinnor i ett givet land vid ett givet tillfälle. Denna tillgång på jämförande data har möjliggjort analyser och gett beslutsfattare underlag om vilka faktorer som kan öka andelen kvinnor i ett givet land. Men för den lokala nivån är situationen annorlunda.

När det gäller EU kan man konstatera att det, tills nyligen, inte har funnits någon kontinuerlig sammanställning av könsbalansen i lokala församlingar inom och mellan länder. Det finns alltså inte någon databas, rapportserie eller liknande som ger uppdaterad information om andelen lokalt valda kvinnor i olika delar av länder eller historiska trender i ett jämförande perspektiv. Den mest använda och etablerade källan till data om kvinnor i nationella parlament – *the IPU Parline Database on National Parliaments* (Inter-Parliamentary Union 2015) – ägnas endast åt lagstiftande församlingars länders över- och underhus.

De jämförande försök som har gjorts för att kartlägga andelen kvinnor valda på lokal nivå i fler än enskilda länder är alla begränsade i kvalitet eller i omfattning. Ett lovande undantag är Wide (2006) och i viss mån enstaka rapporter (se CEMR 1999). Wide bidrar genom att visa en bild av hur kvinnors lokala representation varierar mellan europeiska länder och bygger på siffror där ett land ges ett genomsnitt och omfattande data samlats in från en rad olika källor. *The Council of European Municipalities and Regions* bidrog också genom att sammanställa siffror för den lokala nivån i 34 europeiska länder (CEMR 2008). I den skriften saknades dock data från flertalet länder och endast en tidpunkt blev kartlagd. Vidare gavs ett land endast en siffra, det vill säga ett snitt på andelen lokalt valda

kvinnor (detta gäller även deras rapport från 1999). Denna typ av information kan inte fånga upp de intressanta variationer som finns inom länder, likt exemplet ovan med Italien. Andra nydanande försök har liknande begränsningar. Aktören *United Nations Statistics Division* (2011) sammanställde data som samlats in av *the United Cities and Local Governments* (2009) för ett stort antal länder. Men även dessa uppgifter drogs med problem då det endast tagits fram genomsnitt för varje land. Siffrorna hade överlag också oklart ursprung.

1.3 Rapportens syfte och struktur

De politiska institutionerna i EU:s medlemsstater förenas av att de fortfarande är starkt dominerade av män. Vi har skäl att tro att kvinnor är underrepresenterade även på lokal nivå. Men på grund av bristande tillgänglighet på data är forskningen idag fortfarande begränsad om denna situation. Syftet med denna rapport är att ta ett steg för att fylla igen kunskapsluckan om jämställdhet på den lokala nivån i EU:s medlemsstater.

Rapporten ställer tre frågor:

- 1) I vilken utsträckning är kvinnor underrepresenterade i de lokala församlingarna i EU:s medlemsstater?
- 2) Ökar andelen lokalt valda kvinnor i EU:s medlemsstater?
- 3) Vad förklarar att vissa regioner i EU:s medlemsstater har en högre andel lokalt valda kvinnor?

Med ett jämförande analytiskt ramverk, en ambitiös datainsamling och en noggrann analys av siffrorna ska rapporten besvara dessa tre frågeställningar. Sammantaget bidrar rapporten med en inblick på ett fält som tidigare sällan undersökts.

Det nästkommande kapitlet redogör för det jämförande ramverk som används i denna studie. I kapitel 3 ges en utförlig beskrivning av den datainsamling som ligger till grund för rapportens analyser. Kapitlet avslutas med en deskriptiv analys av den nuvarande situationen. Kapitel 4 fokuserar på historiska trender och analyser för de 14 länder där data har samlats in. Det handlar om sällan studerade siffror för hur andelen lokalt valda kvinnor förändrats över tid. I kapitel 5 besvaras frågan om hur man kan förklara varför vissa regioner har en större andel valda kvinnor. En genomgång av tidigare teorier genererar också ett antal hypoteser som undersöks i en statistisk analys. Slutligen sammanfattas studien också på engelska. I sammanfattningen diskuteras ett antal lärdomar och hur framtida studier ytterligare kan utveckla detta forskningsområde.

2 Att jämföra lokala församlingar mellan länder

I detta kapitel redogörs för det jämförande ramverk som används i denna studie. I det första avsnittet beskrivs vikten av att studera den lokala nivån. I det andra avsnittet förtydligas vilka församlingar det är som jämförs i de aktuella länderna.

2.1 Vikten av lokalpolitik

Denna rapport fokuserar på de lokalt folkvalda församlingar som utgör den lägsta administrativa nivån i ett land. Dessa församlingar – motsvarande kommunfullmäktige i Sverige – definieras i litteraturen som *lokala deliberativa församlingar, bestående av ledamöter som väljs av befolkningen med direkt universell rösträtt* (Egner m.fl. 2012). Församlingarnas roll har beskrivits som en avgörande länk mellan medborgarna och de lokala beslutsfattarna.¹

Det finns goda skäl att studera den lokala nivån. Som nämnts ovan är en majoritet av världens politiker aktiva just på den lokala nivån. Vidare är dessa institutioner sällan tomma på reell makt. Snarare påverkas medborgare i hög grad av de beslut som fattas på lokal nivå. Som beskrivits av CEMR (2008) bestämmer lokala församlingar ofta över beskattning och de har inte sällan inflytande över beslut om viktiga offentliga tjänster som rör vård eller infrastruktur.

Med tanke på att dessa församlingar har inflytande över fördelning av skattemedel finns här en könsaspekt, då kvinnor exempelvis ofta är mer beroende av tjänster från den offentliga sektorn som rör barnomsorg och sjukvård än män. Vidare visar en rad empiriska undersökningar att det spelar roll för kvinnliga medborgare om besluten fattas av församlingar med en högre andel kvinnor. Enligt denna forskning levererar kommuner med en hög närvaro av kvinnliga politiker bättre offentlig omsorg, något som tydligt visar på länken mellan kvinnors numeriska representation och kvinnors kollektiva intressen (se Wängnerud och Sundell 2012). Bratton och Ray (2002) visar i en studie över tid hur norska kommuner får förbättrad barnomsorg i takt med att andelen kvinnliga politiker på lokal nivå ökar.² Det finns alltså flera goda skäl att studera representationens sammansättning på den lokala nivån.

¹ "[...] a crucial element in local representative democracy, linking ordinary citizens to local decision makers" (Egner m.fl. 2012, s. 12).

² En välciterad studie fokuserar på en reform där en kvotering av kvinnor på lokal nivå i Indien implementerades slumpmässigt. Resultaten visar att i de regioner som plötsligt fick en högre andel lokalt valda kvinnor hittar man efter några år skillnader i barnhälsa och kvalitet på samhällsinstitutioner (Chattopadhyay och Duflo 2004). Eftersom dessa kvoteringar infördes med en randomisering är det svårt att tolka mönstren med alternativa förklaringsmodeller än den om effekterna av ett kvinnligt ledarskap.

2.2 Lokala församlingar i 27 länder

Att definiera vilka institutioner som studeras i denna rapport var i de flesta avseenden en ganska enkel process då det främst är de församlingar längst ner i ett lands administrativa struktur som studeras. Det finns stora skillnader mellan länder i dessa lokala församlingars ansvarsområden, till exempel graden av decentralisering i det politiska systemet (Loughlin och Peters 1997; Loughlin m. fl. 2011a). Dessa skillnader bör dock inte avskräcka för jämförande studier. En liknande invändning kan exempelvis göras även mot den litteratur som fokuserar på jämförelser av nationella parlament i olika politiska system, såsom presidentstyre, tvåkamarsystem eller federala statsskick.³

De lokala församlingar som studeras i denna rapport beskrivs i tabell 1. Tabellen tydliggör vilka institutioner som analyseras och hur många församlingar av denna typ som existerar i varje land. Årtalet hänvisar till vilken mandatperiod som studerats i det tvärsnitt av data som analyseras i nästkommande kapitel.

³ Antagandet är att det trots skillnader mellan länder är meningsfullt att jämföra lokala församlingar. Rapporten följer därmed en växande trend i litteraturen kring jämförande politik där lokala församlingar är i fokus (Bennet 1993; Sellers och Lidström 2007; Loughlin m. fl. 2011b). I rapporten används ett analytiskt ramverk som utvecklats av Egner och Heinelt (2008). Författarna diskuterar olika lokala församlingars ansvarsområden i ett stort antal europeiska länder och arbetar fram en typologi kring dessa församlingars historiska bakgrund och skillnader i ansvarsområden. Denna typologi används i kapitel 5 i denna rapport för att i den statistiska analysen undersöka huruvida skillnader i fråga om andelen kvinnor förklaras av just sådana aspekter. Det ska dock sägas att denna indelning skapar "idealtyper". Författarna till ett översiktsverk över forskningen kring lokala församlingar i Europa poängterar att flertalet länder idag har spår av flera olika traditioner inom nationsgränserna (Hendriks m.fl. 2011, s. 717). Vad som är relevant att poängtera är att den jämförande litteraturen har studerat lokala församlingar i Europa och att denna rapport visar att detta grepp även är fruktbart för studiet av kvinnors närvaro i politiken.

Tabell 1 Lokala församlingar i 27 länder

<i>Land</i>	<i>Namn på lokala församlingar</i>	<i>Antal lokala enheter</i>	<i>Valet år</i>
Belgien	Conseil communal/ Gemeenteraad	589	2012
Bulgarien	Obchtinski savet	264	2011
Danmark	Kommunalbestyrelse	98	2009
Estland	Volikogu	206	2009
Finland	Kunnanvaltuusto	336	2007–2008
Frankrike	Conseil général	101	2008
Grekland	Dimotiko simvoulío	1034	2010
Nederländerna	Gemeenteraad	418	2009
Irland	City council/ County council	34	2009
Italien	Consiglio comunale	8094	2011
Kroatien	Općinsko vijeće	429	2009
Lettland	Dome	110	2013
Litauen	Savivaldybės taryba	60	2011
Luxemburg	Conseil communal	106	2011
Malta	Kunsilli Lokali	62	2012
Polen	Rada gminy	2479	2010
Portugal	Assembleia de freguesia	4259	2009
Rumänien	Consiliul Județean	41	2012
Slovakien	Obecné zastupiteľstvo/ Mestské zastupiteľstvo	2792	2010
Slovenien	Občinski svet	211	2010
Spanien	Ayuntamiento	8117	2011
Storbritannien	Local authority councils	466	2010–2012
Sverige	Kommunfullmäktige	290	2010
Tjeckien	Zastupitelstvo obce	6250	2010
Tyskland	Gemeinderat	13854	2011
Ungern	Képviselő-testület	3175	2010
Österrike	Gemeinderat	2357	2009–2012

Kommentar: I vissa länder hålls inte lokalval till alla regioner samtidigt. Därför innehåller tabellen ibland siffror för flera år. I Österrike hålls lokalval vid olika tidpunkter i olika *Bundesländer*. I Finland har Åland en särskild valcykel. Så är även fallet för *Scotland*.

3 Beskrivande mönster på den lokala nivån

I detta kapitel ges en utförlig beskrivning av de data som ligger till grund för rapportens analyser. I nästa avsnitt förklaras först hur datainsamlingen gick till, vilka regionala indelningar som görs samt vilka källor som använts för detta syfte. Därefter ges, genom en ingående analys av dessa siffror, en beskrivning av hur det står till med den numeriska jämförbarheten på den lokala nivån i EU:s medlemsstater. I det här kapitlet besvaras alltså rapportens första frågeställning.

3.1 Insamling av data om andelen lokalt valda kvinnor

Med syftet att kartlägga könsfördelningen i lokala församlingar i så många av EU:s medlemsstater som möjligt identifierades de institutioner som motsvarar den lokala nivån i varje land (se föregående kapitel). Målet med datainsamlingen – som primärt utfördes under år 2013 och 2014 – var att hitta så aktuella siffror som möjligt och mer specifikt att hitta siffror på *andelen kvinnor* i lokala församlingar. Denna variabel är standard inom forskningen på kvinnors numeriska (eller deskriptiva) representation (Wängnerud 2009).

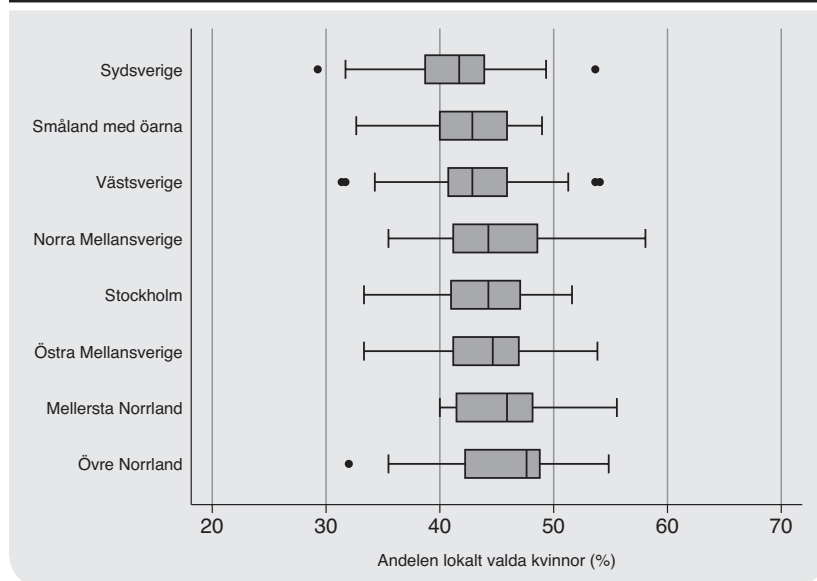
En första prioritering med datainsamlingen var att hitta officiell statistik från ländernas egna institutioner, ofta valmyndigheter, inrikesministerier och statistikmyndigheter. I vissa fall fanns ingen sådan statistik att tillgå. En anledning till detta kan vara bristande samordning eller att federala stater inte har en centraliserad statistiktjänst som sammanför siffror från olika landsändar. Det kan även handla om bristande kompetens, att vissa länder helt enkelt inte har resurserna att systematiskt kartlägga denna aspekt av det politiska systemet. I sådana fall kontaktades experter, såsom forskare i politiska val och institutioner som själva genomfört en datainsamling i ett givet land, för att få tillgång till data. Därefter sammanställdes en gemensam datasamling. Tabell 5 i bilagan visar källorna för denna datasamling.

Vid denna sammanställning skilde sig uppgifternas struktur åt mellan olika länder och de behövde i någon mån därför harmoniseras. Som i fallet Italien var vissa länders data redan aggregerade upp till en regional nivå, vilket betyder att varje siffra för en regional enhet är ett genomsnitt för regionens underområden (exempelvis kommuner). Vad länder i regel gör är att rapportera denna typ av siffror enligt den standard som exempelvis används av Eurostat, den europeiska statistiktjänsten, där man klassificerar länders subnationella enheter enligt den regionala indelningen i NUTS (the Nomenclature of Territorial Units for Statistics). Vissa länder får i denna indelning, beroende på bland annat befolkningsstorlek, relativt många regioner medan andra får betydligt färre. NUTS-systemet använder sig av olika hierarkiska nivåer (NUTS 1, NUTS 2 och

NUTS 3) där NUTS 3 är den mest finfördelade. För att möjliggöra en jämförelse uttrycks länderna i denna rapport oftast i siffror som motsvarar NUTS 2-nivå. För vissa mindre länder – som med NUTS-systemet endast tilldelas en region – använder rapporten mer finfördelade siffror. Det ska här tilläggas att dessa regioner är något av en konstruktion som inte alltid används av länderna själva. Till exempel är de åtta regioner som tilldelas Sverige på NUTS 2-nivå så kallade *riksområden* som främst används för insamling av internationellt jämförbar statistik (SCB 2016).

För andra länder var uppgifterna om andelen lokalt valda kvinnor mycket finfördelade och inte aggregerade upp till regional nivå. För Sverige finns exempelvis siffror för 290 subnationella enheter, det vill säga för varje kommun. Vid sammanställningen av en gemensam datasamling aggregerades dessa då upp till de åtta enheter som Sverige tilldelas i NUTS-systemet. Varje region får då en siffra som anger genomsnittet för andelen kvinnor i kommunfullmäktige

Figur 1 Fördelningen av andelen lokalt valda kvinnor i Sveriges kommuner i åtta regioner

Kommentarer: Den variabel som illustreras är andelen valda kvinnor i kommunfullmäktige för år 2014. Dessa låddiagram är ordnade efter medelvärde för regionerna i varje land.⁴ Källa: SCB Demokratistatistik.

⁴ Låddiagrammet visar den övre och undre fjärdedelen av fördelningen av distributionen genom de lägre och övre markörerna för varje box. Punkterna utgör de extrema observationerna i denna fördelning.

i de kommuner som ingår i regionen. Den genomsnittliga siffran för andelen lokalt valda kvinnor i Övre Norrland består alltså av ett snitt av siffrorna i de 29 kommuner som utgör regionen. Detta förhållande mellan kommunala siffror och regionala genomsnitt illustreras i figur 1. Denna figur visar – som ett illustrerande exempel – vad som ligger till grund för de siffror som sedan analyseras för Sverige. Men för många länder, exempelvis Italien och Spanien, rapporterar myndigheterna själva nationell statistik enligt denna regionala indelning. De har alltså då redan aggregerat siffrorna från kommunnivå upp till regionala genomsnitt. I de flesta fall har det därför inte behövts en aggregation för rapportens syften.

För vissa länder har alltså data på kommunal nivå aggregerats upp till större geografiska enheter. Det finns en uppenbar nackdel med detta tillvägagångssätt som förtjänar att diskuteras. I grunden handlar det om att man förlorar delar av variansen i andelen lokalt valda kvinnor. En begränsning med att rapportera statistik som genomsnitt av regioner är alltså att det ger mindre information än vad man skulle kunna få om ett land. För Sverige betyder det givetvis en större spridning i andelen lokalt valda kvinnor om man låter bli att aggregera kommuners siffror till regional nivå. Som illustreras i figur 1 skiljer sig medelvärdena för regionerna i Sverige betydligt från de mest extrema kommunerna. Denna sammanslagning döljer även den inbördes fördelningen i regioner. För att illustrera kan man i figur 1 se att det är en kommun i Norra Mellansverige som har den högsta andelen lokalt valda kvinnor. Men i genomsnitt är det alltså regionen Övre Norrland som har störst andel kvinnor i kommunfullmäktige. Detta tillvägagångssätt har alltså negativa aspekter, men det möjliggör samtidigt en komparativ analys. Det finns alltså en avvägning mellan detaljer och stora jämförelser, och denna rapport bidrar snarare till det större perspektivet. Framtida jämförande studier skulle kunna utformas utifrån kommuner, snarare än regionala genomsnitt. Detta kräver dock att samtliga länder rapporterar in statistik på kommunal nivå och inte aggregerar den till regional nivå i offentliga publikationer, som i fallet Italien. Den här rapporten följer den indelning av regioner som Eurostat etablerat, men i framtiden finns det skäl att göra ännu mer nyanserade jämförelser.

För samtliga länder utom två kunde data identifieras som kan sägas vara på en lokal nivå. För Rumänien och Slovakien fanns inga siffror att tillgå som uppnådde kraven för att mäta andelen lokalt valda kvinnor. För Rumänien används därför siffror på andelen kvinnor i landets regionala församlingar. Då Slovakien inte sammanställer siffror på lokalt valda kvinnor används istället siffror för andelen kvinnliga borgmästare i varje kommun. Trots att detta inte är en optimal strategi gjordes bedömningen att detta var att föredra snarare än att utesluta landet. Eftersom tillgången på statistik om andelen kvinnor i lokala församlingar är så begränsad är dessa siffror ändå en indikator på en relevant aspekt av kvinnors politiska närvaro.

Resultatet är den mest omfattande jämförande datasamling som finns att tillgå när det gäller kvinnors numeriska närvaro på den lokala nivån. Sammanställningen inkluderar i huvudsak färska siffror på lokalt valda kvinnor i 277 regioner fördelade över 27 medlemsstater i EU. Vidare har data hittats för 14 länder som sträcker sig över tid. Det hade givetvis varit intressant att få sådana siffror från fler länder, men dessa är i dagsläget inte tillgängliga. Slutligen har en datasamling konstruerats med regionala indikatorer och oberoende variabler. Problemet är att många variabler inte finns tillgängliga på den regionala nivån. Det innebär att flera länder "faller bort" i analysen om varför andelen kvinnor skiljer sig åt mellan länder. I rapporten kommer data att användas på tre sätt i de kommande analyserna: 1) Ett tvärsnitt på 27 länder och deras 277 regioner. 2) Data över tid för 14 länder och deras respektive regioner. 3) En rik datasamling med förklaringsfaktorer som täcker 25 länder och 229 subnationella enheter.

3.2 En analys av andelen kvinnor på den lokala nivån

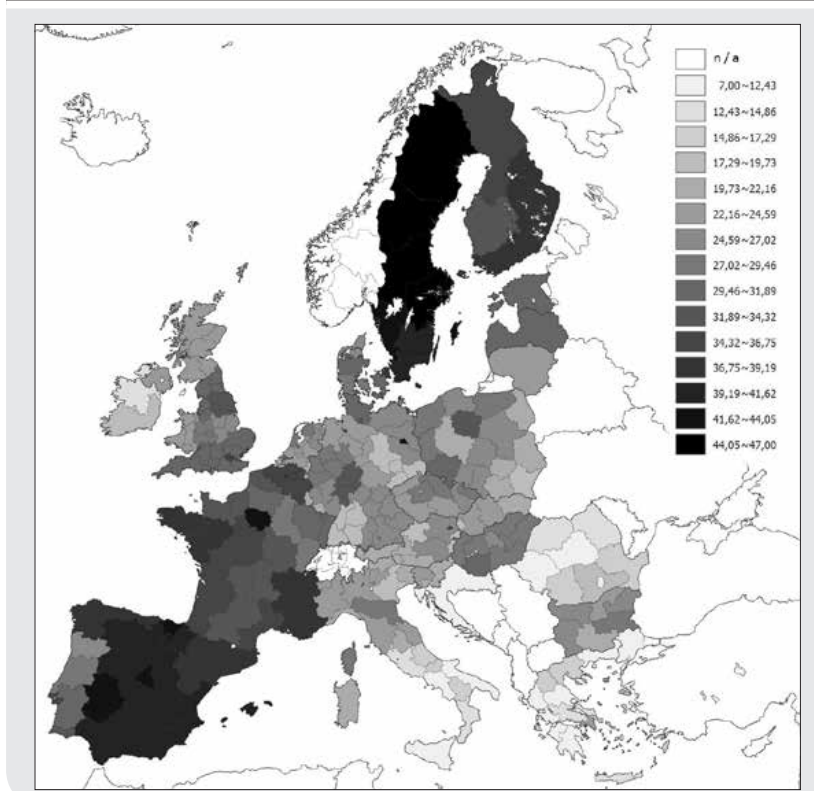
Vad kan då de data som samlats in säga om andelen kvinnor på lokal nivå i EU:s medlemsstater? En första och tydlig slutsats är att det är mycket få regioner där andelen kvinnor är nära att utgöra hälften av platserna i lokala församlingar. Vidare blir det klart synligt att det finns en stor variation mellan de olika regionerna i EU:s medlemsstater. Mer precist skiljer det nära 40 procentenheter mellan de två regioner som utgör de yttersta ändarna av denna fördelning. Medan andelen kvinnor i genomsnitt utgör 46,5 procent av de lokala församlingarna i regionen *Mellersta Norrland* finns det endast 7,3 procent kvinnor i *Zadarska* (i Kroatien). Denna fördelning illustreras i figur 2. Denna karta visar hur hög närvaro av kvinnor (den mörkgrå delen av skalan) och låg närvaro (den ljusare delen av skalan) fördelas mellan regionerna i EU:s medlemsstater.

Vissa regioner har faktiskt uppnått en relativt hög andel kvinnor, och i tabell 2 redovisas de 35 regioner som har högst andel kvinnor i EU:s medlemsstater. Denna siffra är endast vald för illustrerande syften. Vad tabellen med tydlighet visar är att ingen av dessa regioner når upp till en nivå av 50 procent. Noterbart är att de fem topplacerade regionerna är svenska. Det finns totalt ett tjugotal regioner som har över 40 procents närvaro av kvinnor i lokala församlingar. Här är det främst regioner i Spanien som sticker ut. I tabellen finns även skandinaviska regioner med högst andel kvinnor samt Frankrike och Tyskland.

Som framgår av denna tabell och i figur 2 är Spanien ett av de sydeuropeiska länder som utmärker sig som det land som har högst andel lokalt valda kvinnor. Förklaringen bör i stor utsträckning sökas i att Spanien har lagstadgad kvotering: lokala församlingar måste bestå av minst 40 procent av vardera kön (Verge och Espirito-Santo 2016). I kapitel 5 diskuteras kvoteringar och dess effekter i mer detalj.

I den andra änden av fördelningen av andelen lokalt valda kvinnor visar tabell 3 de 35 regioner som har lägst numerisk närvaro av lokalt valda kvinnor. I denna tabell framkommer att det finns tio regioner inom EU:s medlemsstater, av

Figur 2 Andelen lokalt valda kvinnor i 277 regioner inom EU:s medlemsstater (procent)

Kommentar: Gråskalan anger genomsnittet av andelen lokalt valda kvinnor i en region (i procent). Uppgifterna är i själva verket mer finfördelade – inte minst i de baltiska länderna samt Kroatien – och analysen bygger på mer detaljerade data för fler regioner än vad som illustreras i denna bild.

de 277 i denna datasamling, där män upptar 90 procent av platserna i lokala församlingar. Detta är alltså en del av Europa där andelen lokalt valda kvinnor är mycket låg. I det här sammanhanget utmärker sig Kroatien, och det är i detta land som de åtta regionerna med lägst andel kvinnor finns. Därefter gör sig regioner från Grekland och Italien påminda. Även Irland och Rumänien finns med på denna lista.

Överlag framkommer inte en ljus bild av den numeriska jämställdheten i lokala politiska församlingar. Det kan noteras att det inte är förrän på plats 72 i denna fördelning som andelen kvinnor kryper över 20 procent. Det är alltså inte brist på regioner där män upptar mer än 80 procent av platserna i lokala församlingar. Figur 3 visar ett låddiagram för hur dessa regioner fördelar sig på varje land. Denna figur illustrerar hur den manliga överrepresentationen, i vissa i övrigt relativt jämställda länder, lever kvar i lokalt beslutsfattande. Det är exempelvis

**Tabell 2 De 35 regionerna inom EU:s medlemsstater med
högst andel lokalt valda kvinnor**

<i>Region</i>	<i>Land</i>	<i>Procent</i>
Mellersta Norrland	Sverige	46,49
Östra Mellansverige	Sverige	44,66
Övre Norrland	Sverige	44,63
Stockholm	Sverige	44,01
Norra Mellansverige	Sverige	43,82
Comunidad de Madrid	Spanien	42,5
País Vasco	Spanien	42,4
Västsverige	Sverige	42,15
Ile-de-France	Frankrike	42
Berlin	Tyskland	41,9
Extremadura	Spanien	41,9
La Rioja	Spanien	41,6
Castilla-La Mancha	Spanien	41,5
Bruxelles/Brussel	Belgien	41,46
Andalucía	Spanien	41,2
Región de Murcia	Spanien	40,9
Islas Baleares	Spanien	40,7
Småland med öarna	Sverige	40,67
Comunidad Valenciana	Spanien	40,5
Comunidad Foral de Navarra	Spanien	40,4
Canarias	Spanien	39,9
Castilla y León	Spanien	39,8
Sydsverige	Sverige	39,38
Provence-Alpes-Côte d'Azur	Frankrike	39
Bremen	Tyskland	38,8
Hovedstaden	Danmark	38,6
Cantabria	Spanien	38,6
Principado de Asturias	Spanien	38,2
Åland	Finland	38,0
Itä-Suomi	Finland	37,9
Galicia	Spanien	37,9
Aragón	Spanien	37,9
Etelä-Suomi	Finland	37,8
Cataluña	Spanien	37,1

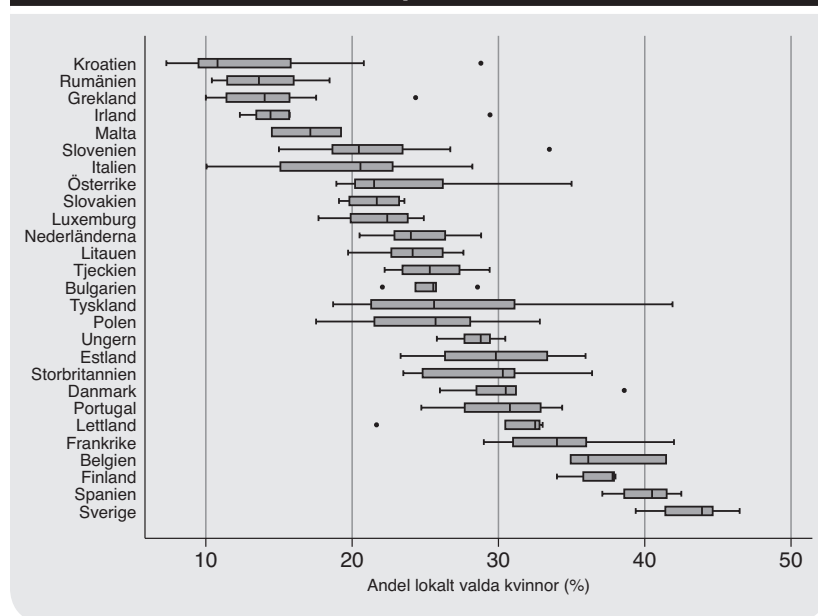
**Tabell 3 De 35 regionerna inom EU:s medlemsstater med
lägst andel lokalt valda kvinnor**

<i>Region</i>	<i>Land</i>	<i>Procent</i>
Zadarska	Kroatien	7,3
Virovitičko-podravska	Kroatien	7,9
Splitsko-dalmatinska	Kroatien	8,2
Požeško-slavonska	Kroatien	8,7
Bjelovarsko-bilogorska	Kroatien	8,8
Vukovarsko-srijemska	Kroatien	9,5
Šibensko-kninska	Kroatien	9,7
Osječko-baranjska	Kroatien	9,9
Östra Makedonien och Thrakien	Grekland	10
Campania	Italien	10,05
Koprivničko-križevačka	Kroatien	10,4
Romania Centru	Rumänien	10,41
Brodsko-posavska	Kroatien	10,5
Peloponnesos	Grekland	10,59
Romania Bucuresti-Ilfov	Rumänien	10,71
Krapinsko-zagorska	Kroatien	10,8
Zagrebačka	Kroatien	10,9
Epirus	Grekland	11,24
Thessalien	Grekland	11,41
Västra Grekland	Grekland	12,1
Dubrovačko-neretvanska	Kroatien	12,2
Romania Vest	Rumänien	12,21
Puglia	Italien	12,26
Mid-West Region	Irland	12,33
Sicilia	Italien	12,38
Romania Nord-Est	Rumänien	12,62
Karlovačka	Kroatien	13
Calabria	Italien	13,10
South-West Region	Irland	13,4
Midlands Region	Irland	13,5
Joniska öarna	Grekland	13,81
Kreta	Grekland	14,02
Border Region	Irland	14,27
Varaždinska	Kroatien	14,3

förvånande att länder som Nederländerna och Danmark – som brukar målas ut som några av de mest jämställda i en global jämförelse (World Economic Forum 2015) – har så långt kvar till en numeriskt jämn könsfördelning i lokala församlingar. Även med denna illustration är det tydligt hur låg andel lokalt valda kvinnor det finns i regioner i länder som Kroatien och Grekland. I dessa länder har endast enstaka regioner mer än 20 procent kvinnor i lokala församlingar. Figuren visar även att det finns regioner i delar av EU med betydligt högre BNP per capita, såsom Italien, där kvinnor har en högst marginell närvaro och utgör ungefär en tiondel av de lokalt valda ledamöterna.

Det är högst märkbart att de flesta länder har en stor variation mellan regionerna med högst och lägst andel valda kvinnor. I en majoritet av de 27 länderna är det en differens på över 15 procentenheter. Exempelvis varierar andelen lokalt valda kvinnor i Grekland mellan 10 och 24 procent. Och i Frankrike är motsvarande förhållande mellan de regioner som har minst respektive störst andel lokalt valda kvinnor 29 till 42 procent.

Figur 3 Andelen lokalt valda kvinnor i regionerna hos 27 av EU:s medlemsstater (procent)

Kommentar: Den variabel som illustreras är andelen lokalt valda kvinnor, aggregerat till ett snitt för varje region. Siffrorna är de senaste tillgängliga (se tabell 1 för detaljer). Dessa låddiagram är ordnade efter medelvärdet för regionerna i varje land.⁵

⁵ Låddiagrammet visar den övre och undre fjärdedelen av fördelningen av distributionen genom de lägre och övre markörerna för varje box. Punkterna utgör de extrema observationerna i denna fördelning.

Inte alla EU:s medlemsstater uppvisar en lika stor inomstatlig variation. Detta visas i tabell 4. Där har de 27 länderna klassificerats i tre grupper: de med stor variation (över 15 enheters differens), de med mindre variation (under tio enheters differens) samt en mellankategori. Vad denna variation beror på är svårt att säga då ingen av de olika tre kategorierna ser ut att domineras av antingen länder med särskilt stor eller liten närvaro av kvinnor. Det kan här påpekas att indelningen av regioner tar bort en del av ländernas fulla inomstatliga varians i fråga om andelen lokalt valda kvinnor. Variationen skulle bli ännu större med tillgång till än mer finfördelade siffror. Att studera vad denna varians beror på är ett intressant tema för ytterligare studier.

Tabell 4 Klassificering av länderna utifrån storleken på inomstatlig variation i fråga om kvinnors närvaro

<i>Stor variation (> 15 procentenheter)</i>	<i>Medelstor variation</i>	<i>Liten variation (< 10 procentenheter)</i>
Tyskland	Frankrike	Rumänien
Kroatien	Storbritannien	Litauen
Slovenien	Danmark	Tjeckien
Italien	Estland	Luxemburg
Irland	Lettland	Sverige
Österrike	Portugal	Belgien
Polen	Nederländerna	Bulgarien
	Grekland	Spanien
		Ungern
		Malta
		Slovakien
		Finland

3.3 Slutsatser – hur ser det ut med jämställdheten på lokal nivå?

De siffror som har presenterats i detta kapitel visar med all tydlighet att det är en lång väg till att nå numerisk jämställdhet – här förstått som en jämn fördelning lokalt valda män och kvinnor – i de lokala församlingar som har studerats i denna rapport. Även i vissa i övrigt relativt jämställda länder lever den manliga överrepresentationen kvar i lokalt beslutsfattande. Särskilt få lokalt valda kvinnor är det i regioner som tillhör länder som Kroatien och Grekland: i dessa länder finns endast en region där andelen kvinnor i lokala församlingar överstiger en fjärdedel i genomsnitt. Men det finns även regioner i länder med högre BNP per capita, som Italien, där kvinnor har en högst marginell närvaro och endast utgör ungefär en tiondel av lokalt valda ledamöter. En noterbar trend är att Sverige och Spanien, i relation till andra EU-länder, verkar ha lyckats mycket väl när det gäller andelen lokalt valda kvinnor. Vidare har kapitlet visat att en analys av den lokala nivån avslöjar en stor inomstatlig variation.

4 Blir det bättre?

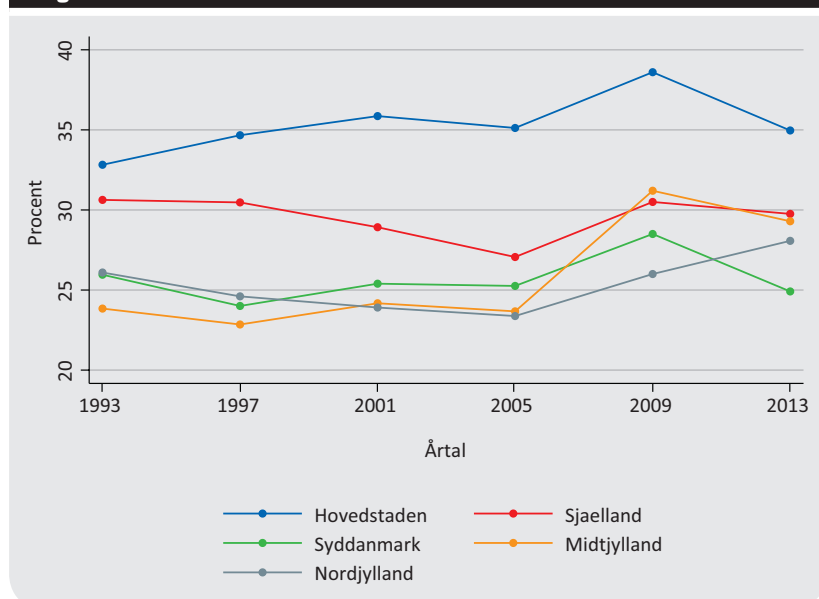
Detta kapitel fokuserar på historiska trender och innehåller en analys av sällan studerade siffror för hur andelen lokalt valda kvinnor har förändrats över tid, för de 14 länder där data har samlats in. Det ska sägas att denna analys inte helt kan besvara frågan om huruvida andelen lokalt valda kvinnor i EU:s medlemsstater ökar. Hur väl vi kan ge ett svar på det handlar i slutändan om hur många länder som studeras och under vilken tidsrymd. De data som idag finns tillgängliga är inte nödvändigtvis tillräckliga: det hade varit önskvärt med siffror över fler länder och år. Vidare finns det en begränsning i urvalet av länder, vilket gör att vi riskerar få en skev bild som formas av mönster i de länder där tillgängligheten till data är bäst. Det är exempelvis god tillgång på data för länder som Norge och Sverige. Generellt sett är det svårast att få tag på data för regionerna i de länder som tenderar att ha lägst andel kvinnor. Dessa har ofta låg administrativ kapacitet på en rad områden. En ytterligare begränsning gäller de regioner som studeras. Som nämnts inledningsvis gör avrundningen till regionala snitt att vi inte helt kan urskilja de trender som eventuellt sker inom dessa regioner. Hade man exempelvis följt de 290 kommunala enheterna i Sverige över tid hade bilden säkerligen blivit än mer rik på information.

Med det sagt är siffrorna nedan sällan studerade och har aldrig tidigare redovisats i en sammanställd form. De nyanser som framkommer ger en unik insikt i utvecklingen inom dessa länder över tid och pekar på vilka faktorer som kan tänkas förklara dessa trender.

4.1 Danmark

Data för Danmark är tillgängliga över sex val till landets *kommunalbestyrelse* mellan 1993 och 2013. Det kan först och främst noteras att Danmark stod ut i statistiken under det tidiga nittioåret: landet var en av platserna i världen med högst andel lokalt valda kvinnor. Men över tid har Danmark inte behållit denna position. Som framgår av figur 4 sker det en svag ökning i andelen kvinnor över denna tjugoårsperiod, om än marginell. Det finns dock två regioner, *Sjaelland* och *Syddanmark*, där utvecklingen har varit negativ: regionerna har vid den mandatperiod som påbörjas år 2013 något lägre andel lokalt valda kvinnor än 1993. Den region med högst procent kvinnor på lokal nivå är *Hovedstaden*, där Köpenhamn ingår. Regionen visar överlag långt högre siffror än övriga landsändar och man har år 2013 över 35 procent lokalt valda kvinnor.

Figur 4 Andelen lokalt valda kvinnor i Danmark över tid

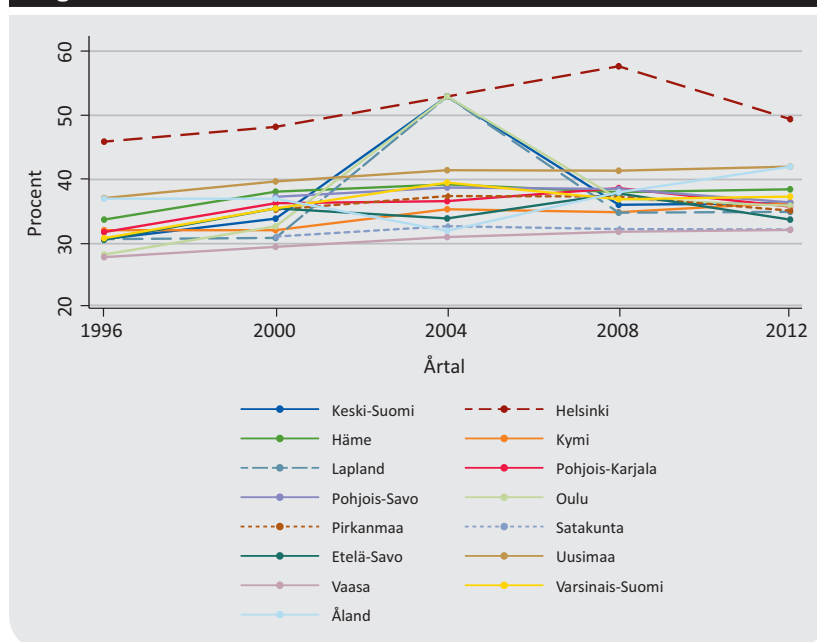
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *kommunalbestyrelse*.

Källa: Data kommer från landets statistikmyndighet, *Danmarks Statistik*.

4.2 Finland

Finland är en av de EU-medlemsstater som har den högsta andelen valda kvinnor i sina lokala församlingar. Data finns för fem lokalval, åren 1996 till 2012. Särskilt höga siffror uppnås efter valet år 2004 då ett flertal regioner hade fler kvinnor än män i lokala församlingar. Valet därefter, år 2008, sjunker dock andelen något i dessa regioner. Generellt sett återfinns den högsta andelen kvinnor i regionen *Helsinki*, alltså huvudstadsregionen. Vid samtliga val i denna tidsserie överstiger andelen kvinnor 45 procent. I genomsnitt under dessa år finns det till och med fler kvinnor än män i denna region. Från valet år 1996 till den mandatperiod som påbörjas år 2012 skönjs en trend i Finland där flertalet regioner får en något högre andel lokalt valda kvinnor. Vid den första mätpunkten är genomsnittet i landets regioner 33,1 procent. Vid slutet av denna tidsserie uppgår genomsnittet till 37,2.

Figur 5 Andelen lokalt valda kvinnor i Finland över tid

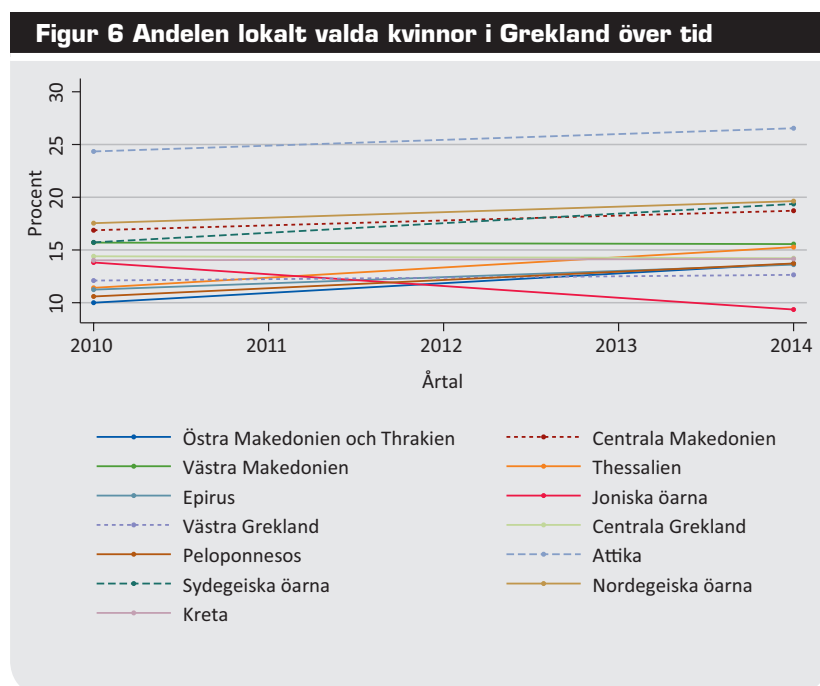

Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Kunnanvaltuusto*. Det ska noteras att Ålands valcykel skiljer sig åt med ett år i förhållande till övriga regioner. Vidare redovisas data för de regioner som utgör landets valkretsar, då dessa data är sammanställda för fler år än för den regionindelning som används i det tidigare kapitlet, harmoniserad med NUTS-systemet.

Källa: Data kommer från landets statistikmyndighet, *Tilastokeskus*, samt Ålands statistikmyndighet, *ASOB*.

4.3 Grekland

När det gäller Grekland finns det siffror från lokala val för två tidpunkter. Med undantag för en region sker det en generell ökning av andelen kvinnor under denna tid. Den region som har högst andel lokalt valda kvinnor, *Attika*, innefattar hela storstadsregionen Aten. Efter den andra mätpunkten sker det en generell ökning i landet: från en andel på 14,4 procent år 2010 till 15,8 procent fyra år senare. Trots en marginell förbättring har man alltså mycket långt kvar till en numerisk jämställdhet mellan andelen lokalt valda kvinnor och män.

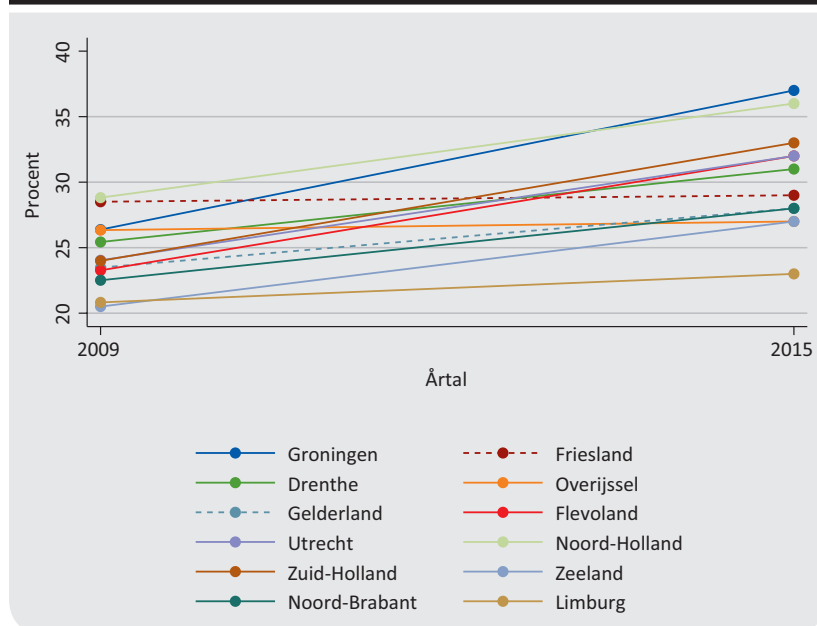
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Dimotiko simvoulío*.

Källa: Data kommer från landets inrikesministerium.

4.4 Nederländerna

Siffror för Nederländerna finns för landets tolv regioner, men endast för två lokalval, de som hölls år 2009 och 2015. Mellan de två mätpunkterna sker det ändå en relativt tydlig ökning i nästan samtliga subnationella enheter. År 2009 befinner sig ingen av regionerna över 30 procent kvinnor i de lokala *Gemeenteraad*. Men sex år senare, år 2015, har hälften av regionerna klättrat över denna barriär. Även i Nederländerna är den region där huvudstaden ingår, *Noord-Holland*, en av dem med högst andel lokalt valda kvinnor.

Figur 7 Andelen lokalt valda kvinnor i Nederländerna över tid

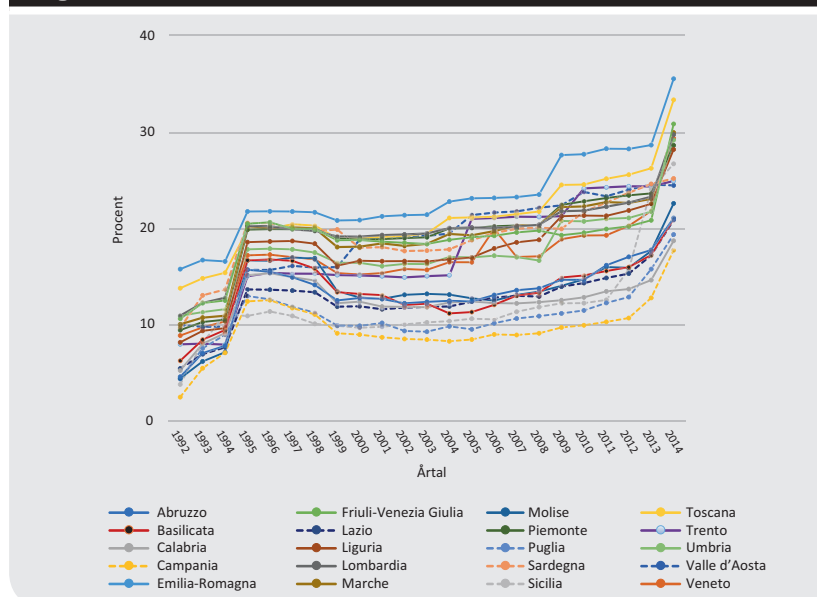
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Gemeenteraad*.

Källa: Data kommer från de oberoende instituten *The Dutch Institute for Public Administration* (år 2009) samt *Atria, Institute on Gender Equality and Women's History* (år 2015).

4.5 Italien

Italien är ett av de länder som har flest tillgängliga mätpunkter. Landets tjugo regioner är representerade på årsbasis i statistiken (eftersom det ordnas lokalval varje år där lokalpolitiker väljs successivt) över perioden 1992 till 2014, alltså hela 23 mandatperioder. Under denna tid finns det en rad trender att ta fasta på. Kanske tydligast är att samtliga regioner rör sig uppåt, i bemärkelsen att deras andel lokalt valda kvinnor ökar. Tre perioder kan urskiljas. Fram till år 1995 sker det en kraftig ökning av andelen lokalt valda kvinnor i de lokala församlingarna, *consiglio comunale*. Därefter står det relativt stilla i över ett årtionde, fram till ungefär år 2008. Vid denna tidpunkt påbörjas ytterligare en ökning som håller i sig mellan år 2009 och tidseriens slut, år 2014. Mellan dessa 23 år är kontrasten stor. Ett exempel är *Campania*, regionen med lägst andel lokalt valda kvinnor vid båda tidpunkter. Regionen hade vid mandatperiodens början år 1992 fortfarande en låg andel kvinnor i lokala församlingar, knappt 2,5 procent, men denna andel hade ökat från 1992 då den endast var 2,5 procent, vilket alltså betyder att andelen manliga ledamöter i genomsnitt var mer än 97 procent. Ett annat exempel på de förändringar som skett i landet är den region som vid både första och sista mätpunkten intar en topplacering, *Emilia-Romagna*. Andelen lokalt valda kvinnor har i denna region under dessa år ökat med nära tjugo procentenheter. Generellt har landets samtliga regioner rört sig från spannet 2,8 till 15,8 procent till en betydligt högre nivå: år 2014 var spannet istället 17,8 till 35,6 procent. Det är alltså fortfarande stor skillnad mellan de italienska regionerna i detta hänseende.

Figur 8 Andelen lokalt valda kvinnor i Italien över tid

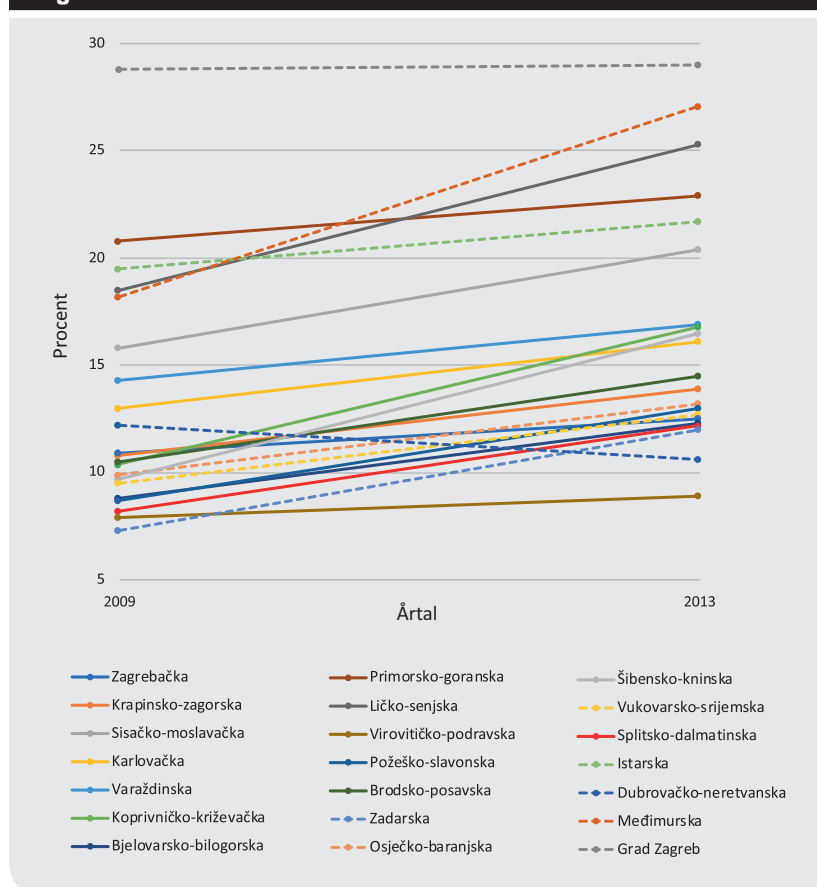
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *consiglio comunale*.

Källa: Data kommer från landets inrikesministerium, *Ministero dell'Interno*.

4.6 Kroatien

För Kroatien finns endast data för två mätpunkter: de lokalval som hölls 2009 och 2013. Under denna period är det därför svårt att urskilja några tydliga längre trender. Det sker dock en generell ökning av andelen lokalt valda kvinnor i de lokala församlingarna, *općinsko vijeće*. I snitt stiger denna siffra från 13 procent i hela landet år 2009 till 16,6 procent vid det senare tillfället. Det finns dock stora variationer mellan landets olika regioner. I flertalet regioner ökar andelen kvinnor medan det i andra delar av landet står ganska stilla. Endast i en region minskar andelen kvinnor med lokala positioner. Den region som har högst procent är *Grad Zagreb*, huvudstadsregionen. Där sker det en marginell ökning, från 28,8 till 29 procent lokalt valda kvinnor.

Figur 9 Andelen lokalt valda kvinnor i Kroatien över tid

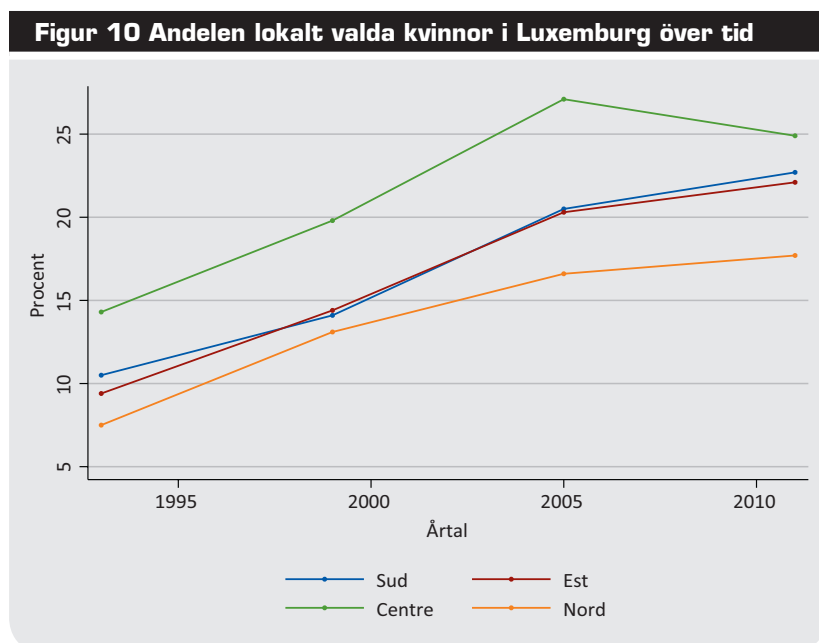

Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *općinsko vijeće*.

Källa: Data kommer från landets statistikmyndighet, *Državni zavod za statistiku*.

4.7 Luxemburg

I Luxemburgs fyra regioner sker mellan åren 1993 och 2011 en tydlig ökning av andelen lokalt valda kvinnor i de lokala församlingarna, *conseil communal*. Under dessa fyra mandatperioder ökar andelen kvinnor generellt: genomsnittet för regionerna fördubblas, från 10,4 procent till 21,9. Under dessa år är det även tydligt att regionerna behåller sin inbördes position, där regionen *Centre* generellt är den med högst andel kvinnor i lokala församlingar. Som kontrast är regionen *Nord* vid samtliga lokalval den med lägst andel valda kvinnor, år 1993 är den så låg som 7,5 procent. Även där sker dock en ökning och år 2011 har andelen kvinnor ökat med mer än tio procentenheter, till 17,7.

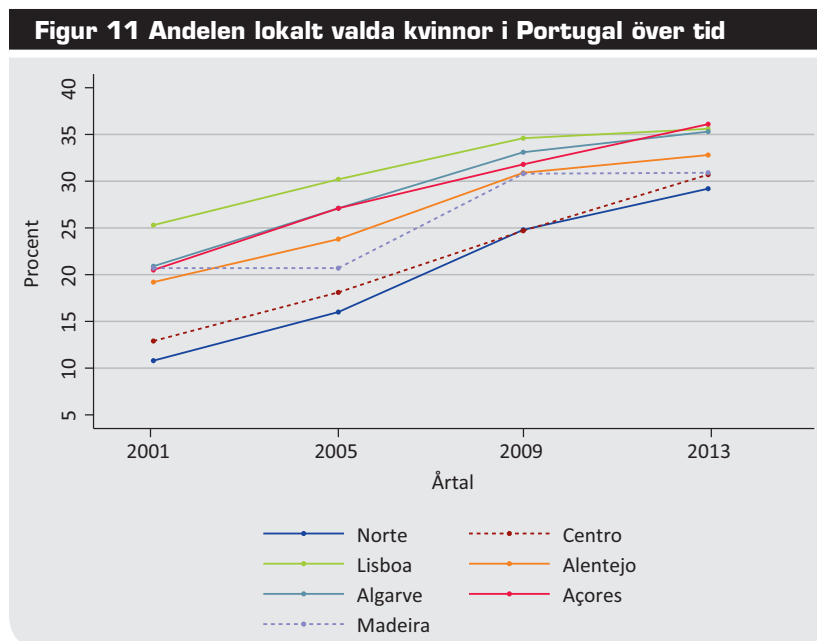

Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *conseil communal*.

Källa: Data kommer från organisationen *Observatoire de la participation politique des femmes*.

4.8 Portugal

För Portugal finns siffror över fyra lokalval. Dessa data avser andelen kvinnor i *Assembleia de freguesia* för åren 2001, 2005, 2009 och 2013. Under denna period sker en märkbar ökning i samtliga regioner. Vid det första tillfället, år 2001, ligger den regionala spridningen ungefär mellan 10 och 25 procent. År 2013 är andelen betydligt högre i samtliga delar av landet och spridningen något mindre: variationen är vid det senare tillfället mellan ungefär 25 och 35 procent. Generellt har landets huvudstadsregion – undantaget det sista året – den högsta andelen lokalt valda kvinnor.

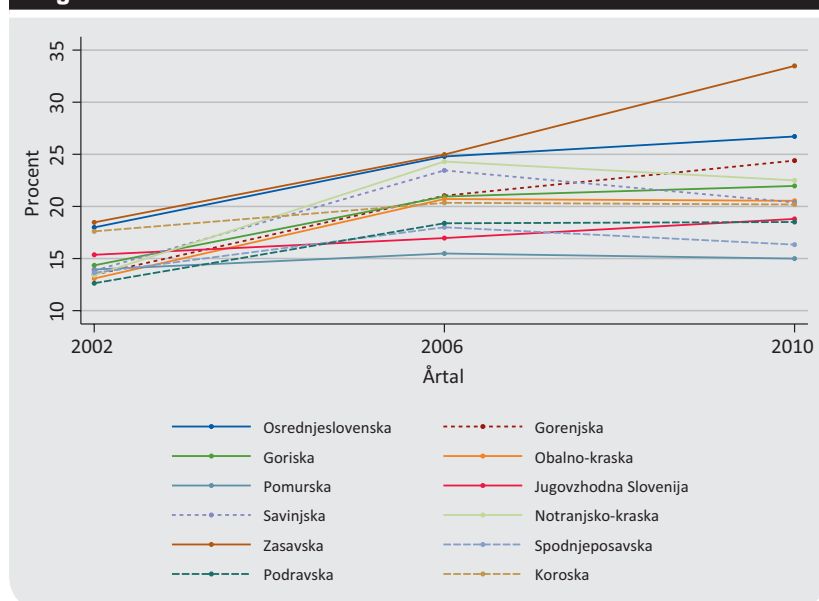
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Assembleia de freguesia*.

Källa: Data kommer från landets inrikesministerium, *Direcção-Geral de Administração Interna*.

4.9 Slovenien

För Slovenien finns det data för tre lokalval: år 2002, år 2006 och år 2010. Jämför man det senaste nedslaget med den första mätpunkten är bilden ljusare: samtliga regioner har fått en högre andel kvinnor i landets lokala församlingar, *občinski svet*. Samtidigt visar figuren att andelen kvinnor minskade från valet 2006 i sex regioner. Dessa negativa förändringar är dock ganska marginella och det rör sig inte om många procentenheter. Den stora nyheten för år 2010 är snarare att en region för första gången når över en tredjedel kvinnor i lokala församlingar. År 2002 är det en spridning på ungefär sex procentenheter. Skillnaden mellan den region som har högst respektive lägst andel lokalt valda kvinnor har ökat till nästan tio enheter år 2006 och överstiger 17 procentenheter år 2010. Det har skett en förskjutning i medeltalet av andelen valda kvinnor i dessa regioner. År 2002 låg genomsnittet på 14,8 procent. Vid mandatperioden som tar sin början åtta år senare var snittet istället 21,6 procent.

Figur 12 Andelen lokalt valda kvinnor i Slovenien över tid

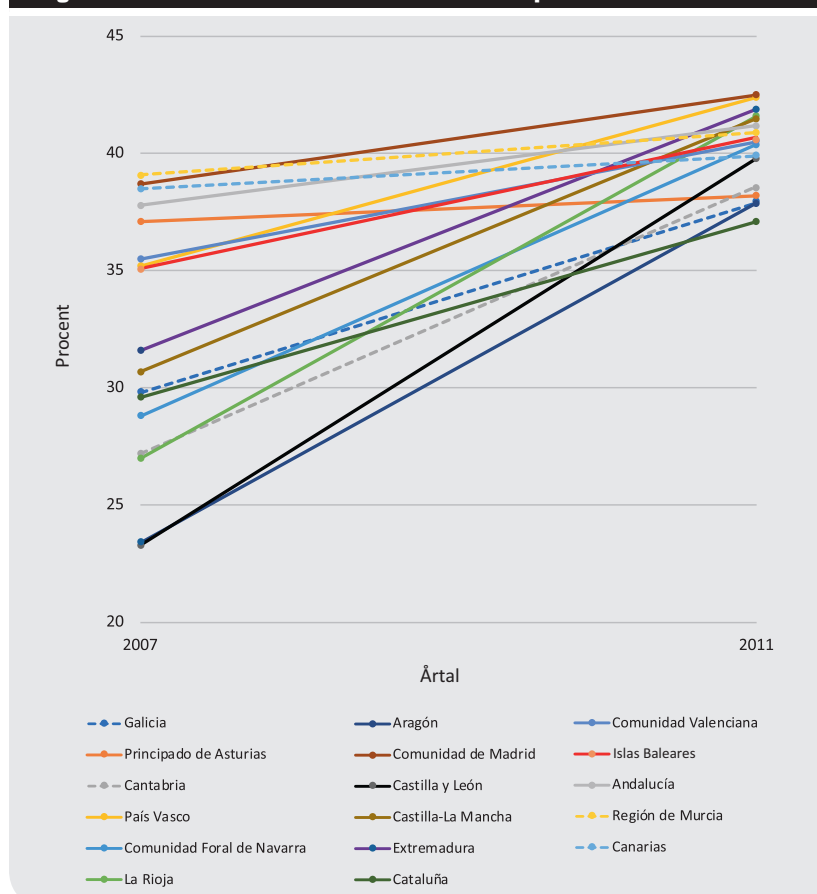
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *občinski svet*.

Källa: Data kommer från landets statistikmyndighet, *Statistični urad Republike Slovenije*.

4.10. Spanien

Endast två mätpunkter är tillgängliga för Spanien. Under dessa år sker det dock en generell förbättring i samtliga regioner: från en andel kvinnor i lokala församlingar på 32,3 procent år 2007 till en andel på 40,2 procent fyra år senare. Att regionerna närmat sig varandra är också anmärkningsvärt. Skillnaden mellan den region som har högst respektive lägst andel kvinnor minskar nämligen ordentligt, från 12,1 till 5,4 procentenheter. Det bör noteras att det var under denna tid som landet införde en omfattande kvotering av kvinnor till lokala församlingar (se Quota Project 2014b samt diskussionen i nästa kapitel). Även i Spanien är regionen med landets huvudstad en av de som har högst andel kvinnor.

Figur 13 Andelen lokalt valda kvinnor i Spanien över tid

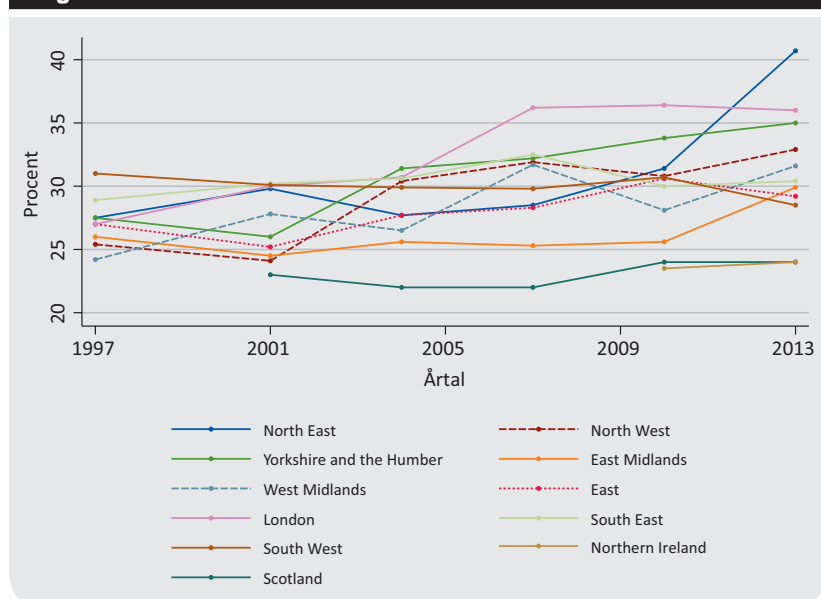

Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Concejal* (ledamöter av kommunfullmäktige).
Källa: Data kommer från landets inrikesministerium.

4.11 Storbritannien

För Storbritannien finns data över sex mätpunkter, men med något bristfälliga siffror. Trenderna över tid baseras visserligen på de bästa siffrorna som finns att tillgå, men de är hämtade från en enkät. Utöver detta saknas data för vissa år för regionerna *Scotland* och *Northern Ireland*. Givet dessa begränsningar kan de trender som redovisas nedan ändå bidra till att förstå utvecklingen i landet. I vissa regioner har utvecklingen gällande andelen kvinnor i lokala församlingar, i landet kallade *Local authority councils*, stått still. Några exempel är regionerna *Scotland*, *South East* och *South West*. Men det finns även regioner där andelen kvinnor ökat dramatiskt, som i *North East* där andelen gått från 27,5 till 40,7 procent. Till skillnad från många andra länder har skillnaderna mellan regionerna i Storbritannien ökat med åren. Idag skiljer det fler procentenheter mellan landets olika delar än vad det gjorde under 1990-talet.

Figur 14 Andelen lokalt valda kvinnor i Storbritannien över tid

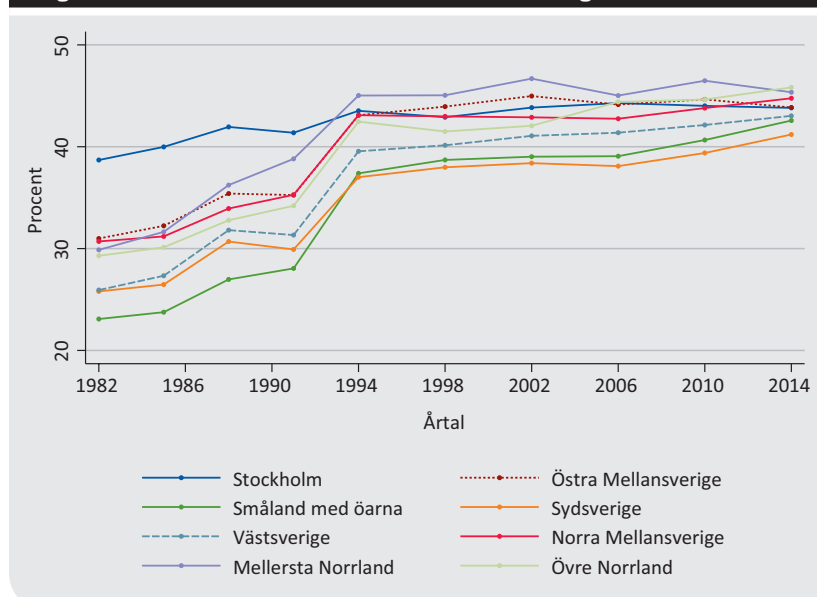
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Local authority councils*.

Källa: Data kommer från *The UK Local Government Association*, *the Welsh Local Government Association*, *the Convention of Scottish Local Authorities* samt *the Local Government Staff Commission in Belfast* (statliga organ som samordnar lokala myndigheter). Data för regionen Wales finns endast för en tidpunkt och regionen visas därför inte i denna figur.

4.12 Sverige

För Sverige finns data ända tillbaka till år 1982. Totalt finns siffror på andelen kvinnor i *kommunfullmäktige* för tio val. Under denna 33 år långa period kan tre trender noteras. Först och främst ökar andelen lokalt valda kvinnor markant. Idag har samtliga regioner en närvaro på över 40 procent lokalt valda kvinnor. I regionen *Småland med öarna* kan siffran från år 1982, ungefär 23 procent, jämföras med andelen kvinnor år 2014, vilken uppgick till 43 procent. En annan trend är skillnaderna mellan de olika regionerna. Landets högsta andel lokalt valda kvinnor återfinns idag i regionen *Övre Norrland*, med en andel på runt 45,8 procent. *Stockholm* var på det tidiga 1980-talet den region som hade överlägset högst andel kvinnor i lokala församlingar. Denna topplacerings har huvudstaden alltså förlorat med åren. En tredje trend är att skillnaderna mellan landets regioner med tiden minskat. År 1982 var skillnaden mellan de sämst och bäst placerade regionerna över 15 procentenheter. I det senaste valet, år 2014, var skillnaden som mest drygt fem procentenheter.

Figur 15 Andelen lokalt valda kvinnor i Sverige över tid

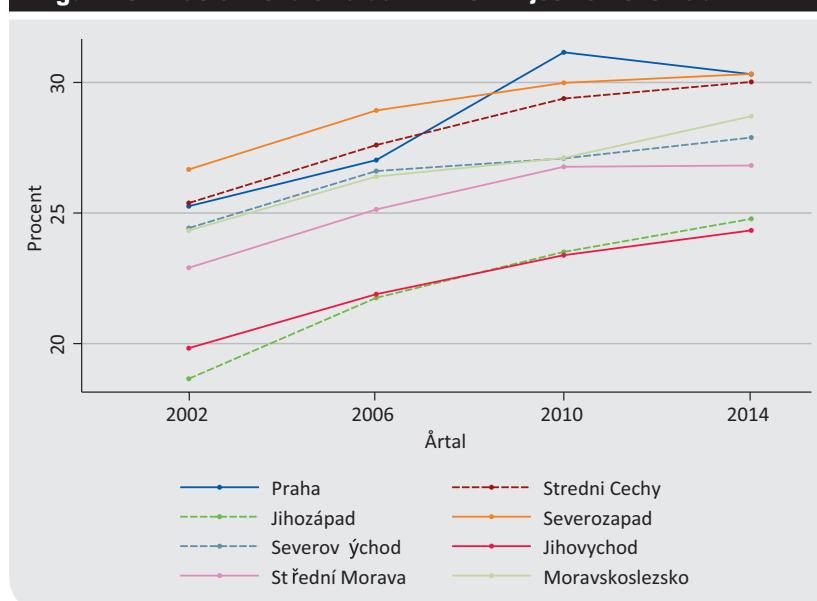
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *kommunfullmäktige*.

Källa: Data kommer från Statistiska centralbyråns Demokratistatistik.

4.13 Tjeckien

Under perioden 2002 och 2014 sker det en långsam men tydlig ökning av andelen lokalt valda kvinnor i Tjeckien. Det finns data för fyra mätpunkter. Av de två senare är det huvudstadsregionen som har högst andel lokalt valda kvinnor. Under perioden skedde det en förbättring i samtliga regioner, men inte så kraftig: från en genomsnittlig andel på 23,4 procent år 2002 till en 27,9 procent tolv år senare. Förändringen i procentenheter mellan regionerna förändrades dock inte mer än på marginalen. År 2014 nådde tre av landets åtta regioner över en andel på 30 procent lokalt valda kvinnor.

Figur 16 Andelen lokalt valda kvinnor i Tjeckien över tid

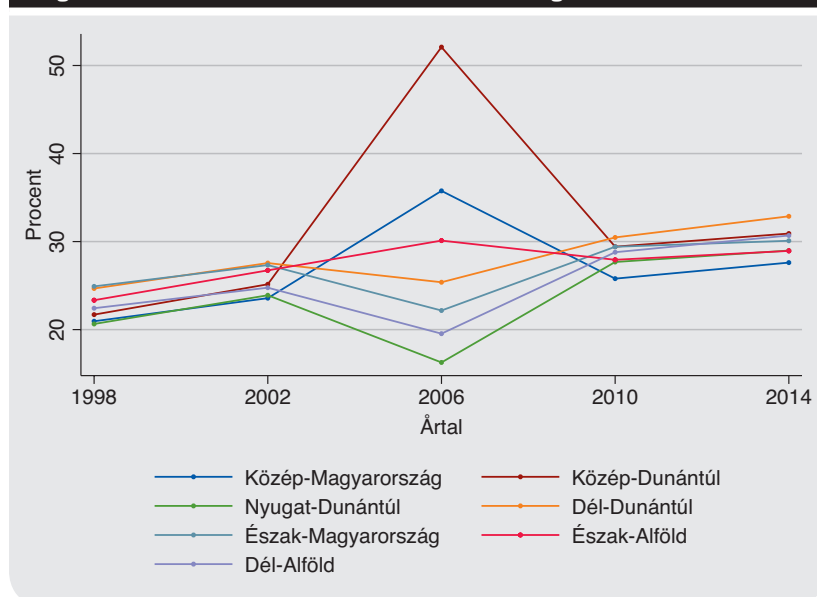
Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *Zastupitelstvo obce*.

Källa: Data kommer från landets statistikmyndighet, *Český statistický úřad*.

4.14 Ungern

För Ungern finns fem mätpunkter tillgängliga mellan åren 1998 och 2014. Överlag visar de olika lokalvalen på en tydlig trend där regionerna, med ett undantag, har runt sju till åtta procentenheter högre andel lokalt valda kvinnor år 2014 jämfört med år 1998. Figuren som redovisar landets trender visar med tydlighet att stora förändringar skedde vid valet 2006: i fyra regioner skedde en nedgång medan tre regioner genomgick en stor uppgång. Regionen *Közep-Dunántúl* hade exempelvis den anmärkningsvärt höga andelen lokalt valda kvinnor på över 52 procent. Detta verkar dock ha varit en tillfällig förändring: i de två nästkommande valen till landets lokala församlingar, *képviselő-testület*, var trenden istället en mer moderat ökning.

Figur 17 Andelen lokalt valda kvinnor i Ungern över tid

Kommentar: Siffrorna refererar till personer valda till *képviselő-testület*.

Källa: Data kommer från landets valmyndighet, *Nemzeti Választási Iroda*.

4.15 Sammanfattande reflektioner

Trenderna över tid är som sagt svåra att urskilja eftersom informationen i dagsläget är såpass knapphändig. Det finns alltså ett dussin länder i EU:s medlemsstater där vi i princip inte vet någonting om hur andelen kvinnor i lokala församlingar har förändrats över tid. Givet begränsningarna finns det ändå en rad slutsatser att dra av de 14 fallen diskuterade ovan.

En tydlig trend är att det verkar ske en generell förbättring; i de flesta länder ser vi alltså en högre andel vid de senare mätpunkterna än vid de tidiga. Detta är givetvis positivt. Det ska dock sägas att vissa regioner verkar stå stilla under denna tid, exempelvis i fallet Danmark. Framtida studier borde i högre utsträckning undersöka varför det sker en förändring i vissa delar av dessa länder, medan andra landsändar verkar stå stilla. Vidare kan vi i de flesta länder konstatera en förändring av de inbördes skillnaderna mellan regioner. Den trenden är dock inte entydig; medan de regionala skillnaderna minskar tydligt i Portugal och Sverige verkar skillnaderna mellan regionerna i länder som Storbritannien och Slovenien snarare öka över tid. I många länder är det regionen med landets huvudstad som uppvisar den högsta andelen lokalt valda kvinnor, något som diskuteras i detalj i nästkommande kapitel.

Den dåliga tillgången på data över tid är givetvis något som borde förändras. Det finns alltså goda skäl att etablera en systematisk uppföljning av dessa data – samt för fler länder – för att kunna utvärdera utvecklingen framöver. Ett inte orimligt mål kan vara att introducera en webbaserad tjänst där dessa data samlas och redovisas för intresserade aktörer.

5 Vad förklarar andelen lokalt valda kvinnor i en region?

I detta kapitel undersöks och besvaras frågan om vad som förklarar varför vissa regioner har en större andel lokalt valda kvinnor. En genomgång av tidigare studier och teoretiska förväntningar kring kvinnors politiska representation genererar ett antal hypoteser. Dessa undersöks sedan i en statistisk analys. Kapitlet avslutas med en redovisning av analysens resultat.

Det finns en rik forskning kring kvinnors politiska representation på nationell nivå. Inom den forskningen har det framförts ett antal förklaringar till varför andelen valda kvinnor varierar mellan länderna. Exempel på vanligt förekommande faktorer är politiska partiers organisering (inte minst interna rekryteringsprocesser), institutionella aspekter av det politiska systemet (såsom regler kring kvotering eller typ av valsystem) samt socioekonomiska variabler, såsom ekonomisk utveckling eller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.⁶ Däremot är det tydligt att forskarna vet betydligt mindre om vilka faktorer som förklarar variationen i andelen kvinnor som valts till lokala församlingar inom och mellan länder.

5.1 Tidigare studier på den lokala nivån

Den forskning som hittills har bedrivits om den subnationella nivån är främst inriktad på enskilda länder, inte sällan USA. Det finns i själva verket en rad studier som undersöker hur man kan förstå variationerna inom USA när det gäller andelen kvinnor på lokala ämbeten, som fullmäktigeledamöter och borgmästare. Tidiga arbeten inom denna litteratur fokuserade på hur eftertraktade lokala ämbeten var, den lokala konkurrensen om dessa poster, vilken roll medierna spelade samt storleken på politiska församlingar och städer.⁷ Senare arbeten har till exempel tittat på olika typer av valsystem, däribland Trounstein och Valdini (2008). De har funnit att pluralitetssystem ökar förekomsten av vita kvinnor i lokala församlingar men däremot inte andelen afroamerikanska kvinnor eller kvinnor med latinamerikansk bakgrund. Vidare har Smith och kollegor (2012) undersökt hur den politiska kontexten i olika städer påverkar förekomsten av kvinnliga lokala ledamöter och borgmästare i 239 större städer. Deras studie

⁶ För vidare läsning, se Lovenduski och Norris 1993; Norris 1993; Kenworthy och Malami 1999; Inglehart och Norris 2003; Dahlerup 2006; Kittilson 2006; Iversen och Rosenbluth 2008; Krook 2009; Paxton m.fl. 2010; Fox och Lawless 2010; Kenny 2013; Stockemer och Sundström 2017; Sundström m.fl. 2017.

⁷ Se exempelvis Karnig och Welch 1979; Welch och Karnig 1979; Bullock och MacManus 1991; MacManus 1992.

pekar på att det ideologiska klimatet i en stad är en variabel för närvaron av valda kvinnor.

Det finns också en rad studier som undersöker andelen lokalt valda kvinnor i andra enskilda länder än USA. Förutom den forskning om skandinaviska länder som nämnts ovan⁸ finns fallstudier om kvinnors lokala representation i länder som Australien, Kanada, Chile, Frankrike, Indien, Polen och Storbritannien.⁹ Det kan nämnas att dessa studier fokuserar på olika ämnesområden: från aspekter av partiets rekryteringsprocesser till förändringar i andelen valda kvinnor över tid, det sociala samspelet och spänningar mellan kvinnliga och manliga fullmäktigeledamöter.¹⁰ Trots att studierna har bidragit till en teoretisk förståelse av de faktorer som förklarar kvinnors lokala närvaro – faktorer som i nästa del av detta kapitel används för att formulera en rad hypoteser – är fokuseringen på enskilda länder fortfarande en begränsning. Ett mindre antal studier jämför olika länder med avseende på könsfördelningen i lokala församlingar. Dessa studier begränsas dock i viss mån av ett relativt sett snävare geografiskt fokus.¹¹ Även om de ger insikter om en rad olika förklarande faktorer – som hur kvotering leder till att fler kvinnor väljs till lokala platser – har dessa fallstudier inte syftet att systematiskt jämföra kvinnors lokala representation inom och mellan ett större antal länder. Den kvantitativa studie som kommer närmast i fråga om variationen i kvinnors subnationella representation mellan länder är Vengroff m.fl. (2003). Författarna studerar dock församlingar på federal och regional nivå snarare än lokalt valda församlingar. Vidare används ett genomsnitt för andelen valda kvinnor (till mellannivån) för landet som helhet. Ett land ges därför endast en genomsnittlig siffra i denna datamängd. På så sätt kan studien (Vengroff m.fl. 2003) inte ta fram den intressanta inomnationella varians som döljer sig i detta material.

5.2 Teoretiska förväntningar

I detta avsnitt används den forskning som hittills bedrivits om kvinnors politiska närvaro som underlag för ett antal teoretiska hypoteser om vad som kan tänkas förklara den variation vi ser i de insamlade uppgifterna för regionerna inom EU:s medlemsstater, när det gäller lokalt valda kvinnor. Först diskuteras faktorer som varierar inom nationer och sedan faktorer som främst varierar mellan länder.

⁸ Se Dahlerup 1988; Hellevik och Bjorklund 1995; Wide 2006; Kokkonen och Wängnerud 2015; O'Brien och Rickne 2016.

⁹ Se exempelvis Yule 2000; Bird 2003; Rao 2005; Ryan m.fl. 2005; Borisjuk m.fl. 2007; Bochel och Bochel 2008; Bhavnani 2009; Rincker 2009; Hinojosa 2009; Tolley 2011.

¹⁰ Se exempelvis Yule 2000; Bird 2003; Rao 2005; Ryan m.fl. 2007; Borisjuk m.fl. 2007; Bochel och Bochel 2008; Bhavnani 2009; Hinojosa 2009; Rincker 2009; Kokkonen och Wängnerud 2015.

¹¹ Fyra olika studier kan här nämnas; Briggs (2000) gör en nyanserad analys av andelen kvinnliga ledamöter i Kanada och England. Drage (2001) sammanställer beskrivande information kring lokalt valda kvinnor i 13 länder i Asien och Sydostasien. I samma anda jämför Rai m.fl. (2003) kvinnors lokala politiska närvaro i Bangladesh, Indien och Pakistan. Slutligen finns det även en antologi av Pini och McDonald (2011) med flera beskrivande fallstudier om kvinnors lokala representation i länder som England, Australien och Tyskland.

Subnationella förklaringsfaktorer

En vanligt förekommande indikator i jämförande studier om kvinnors politiska representation är olika mått på kvinnors deltagande på den formella arbetsmarknaden. Enligt den aktuella forskningslitteraturen återspeglas geografiska enheters dominerande genusrelationer på arbetsmarknaden (Iversen och Rosenbluth 2008; Paxton 1997). Generellt sett har samhällen som främjar kvinnors avancemang och deltagande på arbetsmarknaden lämnat bakom sig traditionella könsroller som innebär att kvinnor ses som vårdgivare och hemmafruar (Matland 1998). Man menar att ett högt arbetsmarknadsdeltagande bland kvinnor bör öka väljarnas efterfrågan på kvinnor på maktpositioner inom politiken samt tillgången på kompetenta kandidater som vill ställa upp för val (Kenworthy och Malami 1999; Rosenbluth m.fl. 2006).

De flesta studier på nationell nivå ger stöd för detta resonemang (se exempelvis Stockemer och Byrne 2012). Studier om kvinnors närvaro i den lokala politiken visar också att detta är en viktig mekanism (se Iversen och Rosenbluth 2008). Med tanke på att denna faktor kan variera väsentligt inom ett land – i exempelvis Italien varierar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden mellan 60 procent för Kalabrien och 90 procent för Sardinien – förväntar vi oss att variationen i nivån på kvinnors förvärvsarbete delvis kan förklara variationen i kvinnors representation på lokal nivå.

Hypotes 1: Med fler kvinnor på den formella arbetsmarknaden ökar andelen lokalt valda kvinnor.

Moderniseringsteorier förutspår att kvinnor är starkare representerade i storstadsområden än i landsbygdsregioner. Enligt Norris och Inglehart (2001) sker denna moderniseringsprocess i två steg: Industrialiseringen inkluderar först kvinnor i den formella arbetskraften, ökar deras utbildningsnivåer samt ger kvinnor rösträtt och ett första deltagande i den parlamentariska arenan. En post-industriell process, eller en övergång till en utvidgad servicesektor, innebär sedan ett värderingsskifte, bland annat när det gäller jämlikhet (Inglehart 1990, 1997; Sugarman och Straus 1988). Vi kan förvänta oss att denna övergång till postmateriella värderingar i större utsträckning sker i storstadsområden än i regioner på landsbygden, eftersom dessa värderingar tenderar att utvecklas i regioner som är mer kosmopolitiska (Kaldor 1970). Eftersom stadsbor ofta lever i en mångkulturell miljö, har tillgång till en mängd informationskällor och konfronteras med en modernare livsstil, kan de antas vara mer benägna än landsbygdsbor att utveckla attityder som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. I linje med dessa förväntningar rapporterar Matland (1993) att människor i storstadsområden är mer positiva till kvinnofrågor och kvinnliga kandidater än i landsbygdsregioner. Rönen rimmar också väl med mönster i Storbritannien, där storstadsområden generellt har en större andel lokalt valda kvinnor än de på landsbygden (Borisyuk m.fl. 2007). Även i Kanada ser det ut som att städer har en, om än blygsam, högre andel lokalt valda kvinnor jämfört

med regioner på landsbygden (Tolley 2011). Bird (2003) och Ryan m.fl. (2005) bekräftar dessa trender i studier av Australien och Frankrike.

Hypotes 2: Andelen lokalt valda kvinnor ökar med graden av urbanisering i en geografisk enhet.

Även ekonomisk utveckling ingår i denna analys. Flera studier på nationell nivå (Inglehart och Welzel 2005; Paxton 1997) bekräftar att rikare samhällen skapar gynnsammare förutsättningar för en ökad politisk närvaro av kvinnor. Till exempel hävdar Burns m.fl. (2001) att höga nivåer av materiellt välstånd leder till en mer utbildad befolkning, vilket i sin tur bör gynna kvinnors frigörelse (se även Hill 1981). En annan studie av Norris och Inglehart (2001) tyder på att ekonomisk utveckling ökar kvinnors utbildning och yrkesstatus, vilket sedan ökar antalet potentiella kandidater till politiska poster. En rimlig förväntan är därför att skillnader i ekonomisk utveckling mellan regioner också kan förklara variationen i kvinnors lokala representation inom och mellan länder. Detta bör särskilt gälla på den lokala nivån med tanke på att det finns markanta skillnader i den genomsnittliga inkomsten per capita mellan regioner inom samma land. I till exempel Österrike är BNP per capita i regionen Wien ungefär dubbelt så stor som den i regionen Burgenland.

Hypotes 3: Ju större ekonomisk utveckling i en region, desto högre andel lokalt valda kvinnor.

Med stöd av forskningen kan man vidare förvänta sig att de regioner inom EU:s medlemsstater som har en stark närvaro av vänsterpartier kommer att välja en högre andel kvinnor till lokala församlingar. Tre överväganden stöder detta resonemang: (1) Socialistiska, socialdemokratiska och gröna partier är i allmänhet mer mottagliga för grupper som traditionellt sett har varit uteslutna från inflytelserika delar av samhället, däribland kvinnor (Htun 2005; Matland och Studlar 1996). (2) Partierna till vänster visar högre responsivitet (en större andel kvinnor på högre positioner) och politisk lyhördhet (uppmärksamhet åt frågor som rör kvinnors särskilda intressen) (Beckwith 2013; Caul 1999; Krook och Childs 2010). (3) Dessa partier har ofta starka interna kvinnoorganisationer (Jenson, 1995; Kittilson, 2006). Fallstudier om kvinnors närvaro i den lokala politiken bekräftar att vänsterpartiers ideologi är relevant. En av slutsatserna i Yules (2008) studie av lokalt valda kvinnor i Storbritannien är till exempel att arbetarpartiet Labour har en mer stöttande inställning till kvinnors möjlighet att nå högre politiska positioner än konservativa motsvarigheter, där normen om "fientlighet mot feminism" sägs dominera (s. 52).¹² Även Rinckers (2009) studie av polska lokala institutioner stödjer detta påstående.

¹² Det ska dock sägas att Borisjuk m.fl. (2007) menar att andelen lokalt valda kvinnor har minskat i Labourpartiet i flertalet val sedan 1970-talet, men att detta mönster har ändrats på senare år.

Hypotes 4: Andelen lokalt valda kvinnor är högre i regioner där stödet för vänsterpartier är högt.

På samma sätt som närvaron av vänsterpartier inom en region bör gynna kvinnors närvaro är det rimligt att förvänta sig att en stark närvaro av högerextrema partier bör minska närvaron av kvinnor. Den högerextrema ideologins reaktionära element, som främlingsfientlighet, populism och nationalism, går ofta hand i hand med föreställningar om mäns samhälleliga överordning. Ideologin i vissa högerextrema partier innehåller dessutom tankesystem där män och kvinnor tilldelas olika värden och därigenom olika sociala positioner (Fennema 1997, s. 482). Vissa partier inom extremhögern driver direkt eller indirekt argumentet att män, jämfört med kvinnor, är naturliga ledare och hör hemma i det offentliga rummet (Hainsworth 2008; Rydgren 2007; Towns 2003). Baserat på dessa teoretiska överväganden är det rimligt att förvänta sig att extremhögerens styrka i en region är en bra indikator på en traditionell politisk kultur där kvinnor har svårt att avancera till politiska poster. Med tanke på att extremhögerens inflytande varierar kraftigt mellan regioner inom EU:s medlemsstater (exempelvis i Belgien eller i Italien) bör variationen i andelen lokalt valda kvinnor delvis bero på skillnaden i stödet för högerextrema partier i en region.

Hypotes 5: Andelen lokalt valda kvinnor är lägre i regioner där stödet för högerextrema partier är högt.

Nationella förklaringsfaktorer

De formella institutionerna – ofta beskrivna som ”spelets regler” – utgör en av de viktigaste förklaringarna till att olika länders nationella parlament har olika stor andel kvinnor (Paxton et al., 2010). Det är rimligt att förutsätta att detta även gäller för subnationella val. Den första institutionella faktor som vägs in här är typ av valsystem (Kittilson och Schwindt-Bayer 2012). Det finns ett starkt stöd i litteraturen för att proportionella valsystem i allmänhet ger en högre andel valda kvinnor än andra valsystem (Clark och Caro 2013; Rule 1987). Med proportionella system har partier incitament att diversifiera listor över kandidater genom att sätta kvinnor på valbara platser. Partier i enmansvalkretsar tenderar tvärtom att nominera högutbildade medelålders män från den etniska majoriteten till ledande poster, vilket hänger samman med det nollsummespel som ofta är ett resultat av majoritetsvals system (Henig och Henig 2001).

Hypotes 6: Andelen lokalt valda kvinnor är högre i regioner som tillhör ett land med ett proportionellt vals system.

Den andra institutionella faktorn som borde vara relevant är kvotering. Att genom lagstiftning eller frivilliga regler garantera kvinnor en viss andel av platserna i parlamentet är ett effektivt sätt att öka kvinnors parlamentariska närvaro (Dahlerup 2006; Krook 2009). Enligt Tripp och Kang (2008) har regler kring kvoteringar den största förklaringskraften av alla variabler för kvinnors

politiska representation i olika länder. Lagstadgade regler för den subnationella nivån bör således också ha ett starkt inflytande på kvinnors representation. Även frivilligt införda regler inom partier, exempelvis system som ”varannan damernas” på partiernas listor, borde vara viktiga då de får partier att utse en viss andel kvinnliga kandidater (Drage 2001). Sådana frivilligt införda partiregler bör inte bara ge ökad närvaro av kvinnor från partiet i fråga, utan kan också utlösa en ”spridningseffekt”. I länder där ett parti har frivilliga regler kring listor kan andra partier alltså mycket väl känna trycket att nominera fler kvinnor på sina listor, vilket i sin tur kan ha en positiv inverkan på andelen kvinnliga kandidater totalt (Kittilson 2006).

Hypotes 7a: Andelen lokalt valda kvinnor är högre i regioner inom ett land med lagstadgade regler för kvotering på subnationell nivå.

Hypotes 7b: Andelen lokalt valda kvinnor är högre i regioner inom ett land där partier har infört frivilliga kvoteringsystem.

Den tredje faktorn på nationell nivå är federalism. Att federala stater förväntas välja en högre andel kvinnor till lokala församlingar än enhetsstater kan spåras till fyra förhållanden. Först och främst ger federala system fler möjliga ingångar för kvinnor att få tillgång till maktpositioner. För det andra kan en kandidatur på en lägre nivå ge politiskt aktiva kvinnor möjlighet att öva inför kampanjer på högre nivåer. För det tredje innebär federala system fler möjligheter för sociala rörelser, inklusive kvinnorörelsen, att utöva påtryckning på olika nivåer. Om en dörr är stängd kan påtryckningsgrupper alltså knacka på en annan (se exempelvis Vickers 2011, 2012). För det fjärde och sista har federala system varit mer benägna än enhetsstater att främja kvinnofrågor. Empiriskt stöds dessa förväntningar av Stockemer och Tremblay (2015), som menar att federala system har en högre andel kvinnliga politiker på nationell nivå jämfört med enhetsstater. Baserat på resonemanget är det rimligt att anta att ett liknande förhållande finns på lokal nivå.

Hypotes 8: Andelen lokalt valda kvinnor är högre i regioner som tillhör en federal stat.

En ytterligare förväntning är att en hög andel kvinnor på nationell nivå kan gynna andelen delaktiga kvinnor på lokal politisk nivå. För det första kan en stor närvaro av valda kvinnor på inflytelserika positioner utgöra en förebild för yngre kvinnor (Campbell och Wolbrecht 2006; Fox och Lawless 2010; Schafer 2008; Wolbrecht och Campbell 2007). För det andra – och mer direkt – kan en hög andel kvinnor på nationell nivå minska fördomar mot och diskriminering av kvinnor också på lokal nivå (Bjarnegård 2013). En studie av Barnes och Burchard (2013) som fokuserar på Afrika söder om Sahara stödjer detta teoretiska resonemang. Analysen tyder på att närvaron av kvinnor på höga politiska positioner över tid uppmuntrar kvinnors politiska engagemang på en lägre nivå.

Hypotes 9: Andelen lokalt valda kvinnor ökar med en större andel kvinnor på nationell nivå.

Kvinnors politiska närvaro kan påverkas av hur många års erfarenhet ett land har av jämlika politiska rättigheter för kvinnor och män. Länder med lång erfarenhet har nämligen haft ”mer tid att införliva krav på kvinnors delaktighet i parlamentet ... [och] ... de berörda aktörerna över tiden har lärt sig att effektivt hantera sådana krav” (Ruedin 2012, s. 98). Som en följd av detta resonemang har flertalet studier som undersökt variationen i kvinnors representation inkluderat just sådana indikatorer i sina modeller, vanligen mätt i antal år sedan införandet av kvinnlig rösträtt (Fallon m.fl. 2012; Kenworthy och Malami 1999; Norris 2004; Paxton m.fl. 2010). Det finns anledning att anta att samma process gäller för den subnationella nivån. Hypotesen är därför att antalet år sedan den allmänna rösträtten infördes också har bäring på den lokala nivån.

Hypotes 10: Ju längre tid som gått sedan kvinnor fick rösträtt i landet, desto högre är andelen lokalt valda kvinnor.

5.3 Operationaliseringar och design

Med hjälp av den datasamling som täcker 25 av EU:s medlemsstater ska vi nu undersöka de ovan beskrivna tio hypoteserna (se tabell 6 i bilagan för en fullständig lista över de länder som ingår denna analys). Som diskuterats i kapitel 2 kan lokala församlingars ansvarsområden och inflytande skilja sig åt mellan länder. Därför bör en jämförande analys ta hänsyn till sådana skillnader (se Sellers och Lidström 2007; Smith m.fl. 2012). För att fånga upp skillnader mellan olika typer av församlingar följer analysen Bennet (1993), som skiljer mellan olika historiska traditioner i hur den lokala förvaltningen i Europa är strukturerad (se även Hesse och Sharpe 1991).

Mer specifikt skiljer analysen mellan (a) den fransk-napoleonska typen, (b) den nord- och mellaneuropeiska typen, (c) den anglikanska typen, och (d) den central- och östeuropeiska typen (Egner och Heinelt 2008). Som nämnts ovan ska det dock sägas att denna indelning bygger på ”idealtyper” som kännetecknas av en viss dominerande historisk bakgrund och skillnader i ansvarsområden. Enligt den jämförande forskningen om lokala församlingar i Europa har flertalet länder idag spår av flera olika traditioner inom nationsgränserna (Hendriks m.fl. 2011, s. 717).

I analysen som följer operationaliseras de fem subnationella faktorerna, vilket innebär att de mäts i konkreta sammanhang. Följande strategier används:

För att mäta kvinnors deltagande på den formella arbetsmarknaden bygger analysen på förhållandet mellan kvinnor och män som är verksamma inom den formella arbetskraften för varje region (för en motsvarande operationalisering, se FN:s utvecklingsprogram 2013 och Matland 1998). Data för denna indikator är

tagen från Eurostats regionala statistik och, för vissa enskilda länder, nationella statistikmyndigheter.

En regions urbaniseringsnivå operationaliseras som dess befolkningstäthet (det vill säga det genomsnittliga antalet invånare per kvadratkilometer). Siffrorna för denna indikator samlades in från Eurostats regionala statistik. För det fåtal länder där denna information inte är tillgänglig används data från nationella statistikkontor.

Indikatorn för ekonomisk utveckling operationaliseras genom BNP per capita i varje region. Uppgifterna för denna indikator kommer från Eurostats regionala statistik.

För att mäta styrkan hos vänsterpartier respektive högerextrema partier används två "proxyvariabler" för att uppskatta den ideologiska sammansättningen av en regions väljarkår. Mer specifikt beräknas det regionala genomsnittet av andelen röster i parlamentsval mellan 2007 och 2012 på (a) vänsterpartier (det vill säga kommunistiska, socialistiska, socialdemokratiska samt gröna partier) och (b) högerextrema partier. En optimal strategi hade varit att använda dessa partiers stöd i lokala val, men tyvärr är sådana data inte tillgängliga i systematiska former. För att definiera partiernas ideologiska hållning efter dessa partifamiljer används den etablerade kodningen från *Party Manifesto Project* (Volkens m.fl. 2013). Medan identifikationen av partier på vänsterkanten är relativt oproblematisk är det svårare att skilja ett (mycket) konservativt parti från ett högerextremt. Ett parti kodas som extremhöger om det karaktäriseras av tre aspekter: auktoritetstro, populism och ett tydlig ägarskap av frågan om nationell identitet i kontrast mot utländska influenser (se Ignazi 2003; Klandermans och Mayer 2006; Mudde 1996). Data för partiernas väljarstöd inhämtas från *the European Election Database* (2013).

Det ska här sägas att det rör sig om regionala genomsnitt. Att använda sig av sådana snitt är givetvis en förenkling som innebär att variationerna inom en region går förlorade. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden eller befolkningstäthet hade exempelvis säkerligen kunnat mätas med ännu mer finfördelade siffror. Eurostat mäter dock dessa siffror på regional nivå, och det är fortfarande en långt mer nyanserad strategi än att använda nationella genomsnitt, vilket är det dominerande tillvägagångssättet. Vi menar därför att regionala medeltal är ett angreppssätt som trots sina brister medför flera fördelar.

De fem nationella faktorerna operationaliseras på följande sätt:

För att identifiera ett lands typ av valsystem skapas en så kallad dummyvariabel som kodar proportionella valsystem, inklusive blandade proportionella system, som ett, och icke-proportionella valsystem som noll. Denna kodning bygger på den etablerade kategorisering som görs av *International Institute for Democracy*

and Electoral Assistance (2014). Tanken är att ett nationellt valsystem får effekter för den kontext där de lokala politikerna verkar.

Att mäta regler för kvotering är lite mer komplicerat och här används två indikatorer. Först skapas en dikotom variabel där ett land som har lagstadgad kvotering på subnationell nivå kodas som ett och alla andra länder som noll. Det är alltså en dummyvariabel. Därefter beräknas andelen partier per land som har infört frivilliga regler kring kvotering till listor i sina stadgar. Här används inte en dummyvariabel, eftersom det borde bli mer nyanserat att se hur stor andel existerande partier som har dessa regler. Det ska dock sägas att detta mått inte är viktat och därför inte tar hänsyn till ett partis inflytande eller storlek och därmed dess eventuella påverkan på kvinnors närvaro. Dessa data hämtas från *the Quota Project* (2014a).

Måttet på om stater är federala eller inte hämtas från *the Forum of Federations*. Denna indikator är en dummyvariabel som mäter om ett land är en federal stat (kodad ett) eller en enhetsstat (kodad noll).

För att mäta andelen kvinnor i de nationella parlamenten (underhuset om det finns två kammare i landet) används data från *the Inter-Parliamentary Union*. För att tidsmässigt ta hänsyn till en eventuell ”nedsippringsseffekt” från nationell till subnationell nivå används uppgifter om andelen kvinnor på nationell nivå från den tidigare mandatperioden, det vill säga perioden innan andelen kvinnor i lokala församlingar mäts.

En kontinuerlig variabel skapas som mäter antalet år sedan landet införde rösträtt för kvinnor.

I analysen tas slutligen hänsyn till de fyra olika typer av lokala församlingar som identifierats i litteraturen (den fransk-napoleonska typen, den nord- och mellaneuropeiska typen, den anglikanska typen och den central- och östeuropeiska typen). Tidigare forskning pekar inte på att någon av de olika (ideal)typerna av administrativ struktur gynnar eller missgynnar kvinnors närvaro, varken teoretiskt eller empiriskt. Syftet med att inkludera denna variabel är emellertid att kontrollera för att denna faktor inte förklarar våra resultat. Utifrån dessa kategorier skapas fyra dummyvariabler där den fransk-napoleonska typen tjänar som referenskategori i analysen (Bennet 1993). För summerande statistik av de variabler som ingår i analysen, se tabell 6 i bilagan.

Den statistiska analysen görs i ett antal steg. Först presenteras kort några beskrivande aspekter av den beroende variabeln, för att undersöka och jämföra kvinnors representation på lokal och nationell nivå. I ett andra steg presenteras en modell som gör det möjligt att identifiera den mängd varians som förklaras av regionala respektive nationella variabler.¹³ I ett tredje steg konstrueras, med hjälp

¹³ En ”null model”.

av de tidigare beskrivna oberoende variablerna, en multivariat regressionsmodell för att undersöka vilka faktorer som förklarar kvinnors lokala representation.¹⁴ I steg fyra analyseras samma modell men nu utan kvinnorepresentationen på nationell nivå. Det beror på att det finns ett medelstarkt samband mellan kvinnors representation på lokal och nationell nivå (mättet Pearsons korrelationskoefficient uppgår till 0,51). Trots att kvinnors representation på nationell nivå mäts med en mandatperiods eftersläpning är det svårt att avgöra om det är kvinnors nationella närvaro som påverkar den lokala, om det är tvärtom eller om det sker en påverkan i en växelverkan. En analys av modellen utan kvinnors nationella representation ger oss en uppfattning om huruvida resultaten från modell 2 är robusta.

Eftersom vi är intresserade av hur de regionala och nationella faktorerna påverkar den beroende variabeln – andelen lokalt valda kvinnor aggregerade till regional nivå – används hierarkisk linjär modellering för de tre olika modellerna.¹⁵ Denna teknik gör det möjligt att ta hänsyn till regionernas institutionella sammanhang på nationell nivå (Wells och Kriekhaus 2006). Nivå1-faktorer (det vill säga sådana som varierar på regional nivå) inkluderas de fem regionala faktorerna. Nivå 2-faktorer (det vill säga sådana som varierar på nationell nivå) inkluderar de fem nationella faktorerna samt dummyvariabler för de olika typerna av lokala församlingar.¹⁶

5.4 Resultat från statistiska modeller

Som ett första steg gör vi en bred jämförelse mellan andelen lokalt valda kvinnor i dessa regioner samt andelen på nationell nivå. Vid en första anblick blir det tydligt att kvinnors representation på lokal nivå har vissa likheter med den på nationell nivå. Respektive medelvärden är 27,46 för nationell nivå och 26,73 för lokal nivå. Detta ger en inledande bild av den ungefärliga omfattningen av kvinnors närvaro i dessa församlingar. Men för att förstå vilka faktorer som förklarar den genomsnittliga närvaron av lokalt valda kvinnor i en region ska vi gå vidare med en mer nyanserad analys.

Resultaten från de statistiska modellerna rapporteras i detalj i tabell 7 i bilagan. Denna tabell innehåller tre modeller som visar vilka faktorer som förklarar den genomsnittliga närvaron av lokalt valda kvinnor i en region. Den första modellen i denna tabell visar att en majoritet av variationen i kvinnors lokala representation förklaras av nationella faktorer snarare än variablerna på regional nivå. Det finns alltså fortfarande en viss variation som kan fångas upp av regionala faktorer. Det bör även noteras att resultaten står sig efter kontroll för de olika (ideal)typerna av administrativ struktur som finns med i dessa modeller. Skillnaden i kvinnors

¹⁴ En modell som syftar till att statistiskt ta hänsyn till alternativa förklaringsfaktorer.

¹⁵ Det innebär att man på ett bättre sätt kan studera fenomen som befinner sig på flera olika nivåer, exempelvis studenter i olika skolklasser eller, i vårt fall, regioner i olika länder.

¹⁶ Genom att direkt mäta dessa institutionella faktorerers inflytande på andelen kvinnor i lokala församlingar undviks en överskattning av regionala faktorerers inflytande (O'Connell och McCoach 2008).

lokala närvaro verkar alltså inte förklaras av vilken typ av lokala församlingar ett land har.

Av modellerna 2 och 3 i denna tabell framgår vidare att en del av den regionala variationen i andelen lokalt valda kvinnor fångas av regionala faktorer. Modellerna visar att fyra av de fem regionala faktorerna har den förväntade positiva effekten på andelen lokalt valda kvinnor, det vill säga höga nivåer för kvinnors formella deltagande på arbetsmarknaden, högt stöd för vänsterpartier, stark ekonomisk utveckling samt en hög grad av urbanisering. Inflytandet av flertalet av dessa variabler får dock sägas vara måttligt.

Modellen visar att variabeln kvinnors deltagande på arbetsmarknaden har en relativt kraftigt positiv påverkan. Koefficienten pekar närmare bestämt mot att en enhets ökning skulle medföra att andelen lokalt valda kvinnor ökade med nära 18 enheter. Med tanke på att kvinnors deltagande varierar från 0,51 till 1,06 i våra data förutspår alltså modellerna 2 och 3 att denna faktor är viktig.

Den variabel som avser stöd till vänsterpartier är signifikant men har också en relativt svag påverkan. Till exempel förutspår modellerna att för varje 12 procentenheter som vänsterpartier ökar i röststöd, ökar andelen lokalt valda kvinnor med ungefär en enhet. Ett flertal empiriska exempel stödjer dessa mönster. I exempelvis Österrike är Wien den mest tätbefolkade regionen med ett stöd för vänsterpartier som är högre än landets genomsnitt och med den näst högsta andelen kvinnor aktiva i arbetskraften. Det är också den region som har den högsta andelen lokala kvinnliga ledamöter i landet. Analysen ger ett visst stöd för förväntan att variablerna för ekonomisk utveckling och befolkningstäthet bör öka kvinnors lokala representation. Dessa effekter är dock relativt svaga.

Ingen av de nationella faktorer som studerats uppvisar en signifikant effekt på kvinnors lokala representation. Modellerna antyder att det finns en positiv effekt av att ha en hög andel kvinnor i den nationella lagstiftande församlingen. Denna effekt är dock inte statistiskt signifikant. Till skillnad från resultaten i mycket av litteraturen om kvinnors nationella representation verkar inte ett proportionellt valsystem, en federal statsbildning eller det antal år ett land har haft rösträtt för kvinnor ge effekter på den lokala närvaron av kvinnor. Vidare syns inga effekter av de variabler som mäter olika historiska typer av församlingar. Resultaten är robusta även om man utesluter variabeln kvinnors representation på nationell nivå (se modell 3).

Intressant att notera är att den statistiska undersökningen av regionerna i 25 länder inte ger stöd för att lagstadgade kvoteringar – såsom de mäts här – skulle ha en signifikant effekt. Detta är anmärkningsvärt, inte minst med tanke på att vi i kapitel 3 noterade att detta är en trolig förklaring till att Spanien visar så höga siffror i en första deskriptiv analys av våra data. En möjlig förklaring till detta resultat är att det finns länder i EU som har lagstadgad kvotering, men där

politiska partier inte följer dessa regler. Sineau (2008) nämner exempelvis att vissa partier i Frankrike hellre betalar böter för att man inte uppnår dessa mål än letar efter lämpliga kvinnliga kandidater. Vissa EU-länder är alltså möjligtvis mindre framgångsrika än andra på att genomdriva dessa lagar. En vidare förklaring kan handla om hur begreppet är operationaliserat i denna rapport. Som diskuterats ovan är denna aspekt inte helt enkel att mäta och man bör därför komma ihåg att det kan behövas ytterligare studier för att gå vidare med resultatet. Det är möjligt att fortsatt forskning behöver mäta denna typ av regler med andra operationaliseringar. Även måttet på partiets frivilliga kvoterings – som här inte är statistiskt signifikant – skulle tjäna på att undersökas ytterligare i framtida studier.

Den statistiska analysen av andelen lokalt valda kvinnor i 25 EU-länders regioner visar i stort att vi än så länge har svårighet att förklara varför vissa regioner väljer så låg andel kvinnor. Vissa mönster ger dock en insikt om vilka faktorer som hänger samman med kvinnors närvaro i lokala församlingar. Det är exempelvis möjligt att reformer som på sikt underlättar kvinnors inträde och närvaro på arbetsmarknaden skulle kunna öka mängden kvinnor som ställer upp i val och har möjlighet att nå framgång. Framtida studier skulle tjäna på att utveckla detta forskningsfält med mer nyanserade mått och siffror som löper över tid.

Referenser

- Arat, Z. F. K. (2015). Feminisms, women's rights, and the UN: Would achieving gender equality empower women? *American Political Science Review* 109(4), 674–689.
- Barnes, T. och Burchard S. M. (2013). "Engendering" Politics: The Impact of Descriptive Representation on Women's Political Engagement in Sub-Saharan Africa. *Comparative Political Studies* 46(7): 767–790.
- Beckwith, K. (2013). Contesting for Party Leadership: Women, Gender and Opportunity. Paper presented at the European Conference on Politics and Gender, Barcelona.
- Bennett, R. J. (1993). *Local Government in the New Europe*. London and New York: Belhaven Press.
- Bhavnani, R. (2009). Do Electoral Quotas Work after They Are Withdrawn? Evidence from a Natural Experiment in India. *American Political Science Review* 103(01): 23–35.
- Bochel, C. och Bochel, H. (2008). Women 'Leaders' in Local Government in the UK. *Parliamentary Affairs* 61(3): 426–441.
- Bird, K. (2003). Who are the Women? Where are the Women? And What Difference Can They Make? Effects of Gender Parity in French Municipal Elections. *French Politics* 1: 5–38.
- Bjarnegård, E. (2013). *Gender, Informal Institutions and Political Recruitment: Examining Male Dominance in Parliamentary Representation*. New York: Palgrave McMillan.
- Borisyuk, G., Rallings, C. och Thrasher, M. (2007). Women in English Local Government 1973–2003: Getting Selected, Getting Elected. *Contemporary Politics* 13(2): 181–199.
- Bottazzi, L. och Giovanni, P. (2003). Innovation and spillovers in regions: evidence from European patent data. *European Economic Review* 47: 687–710.
- Bratton, K. A. och Ray, L. P. (2002). Descriptive representation, policy outcomes, and municipal day-care coverage in Norway. *American Journal of Political Science* 46(2): 428–437.
- Briggs, J. (2000). 'What's in it for Women?' The Motivations, Expectations and Experiences of Female Local Councillors in Montreal, Canada and Hull, England. *Local Government Studies* 26(4): 71–84.
- Brulhart, M. och Traeger, R. (2005). An Account of Geographic Concentration Patterns in Europe. *Regional Science and Urban Economics* 37(6): 597–624.
- Bullock, C. S. III och MacManus, S. A. (1991). Municipal Electoral Structure and the Election of Councilwomen. *The Journal of Politics* 53(1): 75–89.
- Burns, N., Schlozman, K. L. och Verba, S. (2001). *The Private Roots of Public Action*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Campbell, D. E. och Wolbrecht, C. (2006). See Jane Run: Women Politicians as Role Models for Adolescents. *Journal of Politics* 68(2): 233–247.
- Caul, M. (1999). Women's Representation in Parliament: The Role of Political Parties. *Party Politics* 5(1): 79–98.
- Central Statistics Office (2013). Regional Quality of Life in Ireland 2013. Central Statistics Office: Cork. <http://www.cso.ie/en/media/csoie/releasespublications/documents/otherreleases/2013/regqualityfull.pdf>.
- Charron, N. och Lapuente, V. (2013). Why do Some Regions in Europe Have Higher Quality of Government? *Journal of Politics* 75(3): 567–582.
- Chattopadhyay, R. och Dufo, E. (2004). Women as Policy Makers: Evidence from a Randomized Policy Experiment in India. *Econometrica* 72 (5): 1409–1443.
- Clark, J. H. och Caro, V. (2013). Multi-member Districts and the Substantive Representation of Women: An Analysis of Legislative Co-sponsorship Networks. *Politics & Gender* 9(1): 1–30.
- Council of European Municipalities and Regions (2013). Members. Tillgänglig på: <http://www.ccre.org/en/membres/>.
- Council of European Municipalities and Regions (1999). Men and Women in European Municipalities, Paris: CEMR.
- Dahlerup, D. (red.) (2006). *Women, Quotas and Politics*. London: Routledge.
- Dahlerup, D. (1988). From a Small to a Large Minority: Women in Scandinavian Politics. *Scandinavian Political Studies* 11 (4): 275–298.
- Dolan, K. (2008). Women as Candidates in American Politics: The Continuing Impact of Sex and Gender. I: C. Wolbrecht, K. Beckwith och L. Baldez (red.) *Political Women and American Democracy*. New York: Cambridge University Press.
- Drage, J. (2001). *Women in Local Government in Asia and the Pacific: A Comparative Analysis of Thirteen Countries*. Bangkok: UNESCAP.
- Dryzek, J. S. (1996). Political Inclusion and the Dynamics of Democratization. *The American Political Science Review* 90 (3): 475–487.
- Egner, B., Sweeting, D. och Klok, P. J. (red.) (2013). *Local Councillors in Europe*. Wiesbaden: Springer Verlag.
- Egner, B. och Heinelt, H. (2008). Explaining the Differences in the Role of Councils: An Analysis based on a Survey of Mayors. *Local Government Studies* 34(4): 529–544.
- Employment Institute (2013). *Regions of the European Union*. Institut Zamestnanosti: Bratislava. www.iz.sk/en/projects/eu-regions/.
- EU-kommissionen (2015). *Gender Equality and Women's Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020*. Bryssel. http://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/staff-working-document-gender-2016-2020-20150922_en.pdf.
- European Election Database (2013). www.nsd.uib.no/european_election_database/.
- European Institute for Gender Equality (2013). *Gender Equality Index: Political Power*. eige.europa.eu/content/gender-equality-index#/domain/power/.

- Eurostat. (2014). *Nomenclature of territorial units for statistics – Introduction*. epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction.
- Fallon, K. M., Swiss, L. och Viterna, J. (2012). Resolving the Democracy Paradox: Democratization and Women's Legislative Representation in Developing Nations, 1975 to 2009. *American Sociological Review* 77(3): 380–408.
- Fennema, M. (1997). Some conceptual issues and problems in the comparison of anti-immigrant parties in Western Europe. *Party Politics* 3(4): 473–492.
- Fox, R. L. och Lawless, J. L. (2010). If Only They'd Ask: Gender, Recruitment and Political Ambition. *Journal of Politics* 72(2): 310–326.
- Fox, R. L. och Schuhmann, R. A. (2000). Gender and the Role of the City Manager. *Social Science Quarterly* 81(2): 604–621.
- Franceschet, S., Krook, M. L. och Piscopo, J. M. (2012). *The Impact of Gender Quotas*. New York: Oxford University Press.
- Hainsworth, P. (2008). *The Extreme Right in Western Europe*. London: Routledge.
- Hellevik, O. och Bjorklund, T. (1995). Velgerne og kvinnerepresentasjon. I: N. C. Raaum (red.) *Kjonn og politikk*. Oslo: Tano.
- Hendriks, F., Loughlin, J. och Lidström, A. (2011). European Subnational Democracy: Comparative Reflections and Conclusions. I: J. Loughlin, F. Hendriks och A. Lidström (red.) *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*. Oxford University Press: Oxford.
- Henig, R. och Henig, S. (2001). *Women and Political Power*. London: Routledge.
- Hesse, J. J. och Sharpe, L. J. (1991). Local Government in International Perspective: Some Comparative Observations. I: J. J. Hesse (red.) *Local Government and Urban Affairs in International Perspective*. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft.
- Hill, D. B. (1981). Political Culture and Female Political Representation. *Journal of Politics* 43(1): 159–168.
- Hinojosa, M. (2009). 'Whatever the Party Asks of Me': Women's Political Representation in Chile's Chile's Unión Demócrata Independiente. *Politics & Gender* 5(3): 377–407.
- Htun, M. (2005). Women, Political Parties and Electoral Systems in Latin America. I: J. Ballington och A. Karam (red.) *Women in Parliament. Beyond Numbers. A New Edition*. Stockholm: International IDEA.
- Ignazi, P. (2003). *Extreme Right Parties in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- Inglehart, R. F. (1990). *Culture Shift in Advanced Industrial Society*. Princeton: Princeton University Press.
- Inglehart, R. F. (1997). *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies*. Princeton: Princeton University Press.
- Inglehart, R. F. och Norris, P. (2003). *Rising Tide: Gender Equality and Cultural Change Around the World*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Inglehart, R. F. och Welzel, C. (2005). Exploring the Unknown: Predicting the Responses of Publics not yet Surveyed. *International Review of Sociology* 15(1): 173–201.
- International Institute for Democracy and Electoral Assistance (2014). Table of electoral systems worldwide. www.idea.int/esd/world.cfm.
- Inter-Parliamentary Union (2013). Women in National Parliaments: Statistical Archive. www.ipu.org/wmn-e/classif-arc.htm.
- Inter-Parliamentary Union (2016). Women in National Parliaments: Statistical Archive. www.ipu.org/wmn-e/classif-arc.htm.
- Iversen, T. och Rosenbluth, F. (2008). Work and Power. The Connection Between Female Labor Force Participation and Political Representation. *Annual Review of Political Science* 11: 479–495.
- Jenson, J. (1995). Extending the Boundaries of Citizenship: Women's Movements of Western Europe. I: A. Basu (red.) *The Challenge of Local Feminisms*. Boulder, CO: Westview.
- Kaldor, N. (1970). The Case for Regional Policies. *Scottish Journal of Political Economy* 17(3): 337–348.
- Karnig, A. K. och Walter, B. O. (1976). Election of Women to City Councils. *Social Science Quarterly* 56: 605–613.
- Karnig, A. K. och Welch, S. (1979). Sex and Ethnic Differences in Municipal Representation. *Social Science Quarterly* 60: 465–481.
- Kenny, M. (2013). *Gender and Political Recruitment: Theorizing Institutional Change*. New York: Palgrave Macmillan.
- Kenworthy, L. och Malami, M. (1999). Gender Inequality in Political Representation: A Worldwide Comparative Analysis. *Social Forces* 78(1): 235–269.
- Kittilson, M. C. (2006). *Challenging Parties, Changing Parliaments: Women and Elected Office in Contemporary Western Europe*. Columbus: Ohio State University Press.
- Kittilson, M. C. och Schwindt-Bayer, L. A. (2012). *The Gendered Effects of Electoral Institutions: Political Engagement and Participation*. Oxford: Oxford University Press.
- Klandermans, B. och Mayer, N. (red.) (2006). *Extreme Right Activists in Europe: Through the Magnifying Glass*. Abingdon: Routledge.
- Kokkonen, A. och Wängnerud, L. (2015). Women's presence in politics and male politicians commitment to gender equality in politics: Evidence from 290 Swedish local councils. *Journal of Women, Politics, and Policy*.
- Krook, M. L. och Childs, S. (2010). Women, Gender and Politics: An Introduction. I: M. L. Krook och S. Childs (red.) *Women, Gender and Politics: A Reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Krook, M. L. (2009). *Quotas for Women in Politics. Gender and Candidate Selection Reform Worldwide*. Oxford: Oxford University Press.
- Krook, M. L. (2010). Why are fewer women than men elected? Gender and the dynamics of candidate selection. *Political Studies Review* 8(2): 155–168.

- Kunovich, S. och Paxton, P. (2005). Pathways to Power: The Role of Political Parties in Women's National Political Representation. *American Journal of Sociology* 111(2): 505–552.
- Loughlin, J., Hendriks, F. och Lidström, A. (2011). Introduction. I: J. Loughlin, F. Hendriks och A. Lidström (red.) (2011). *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*. Oxford University Press: Oxford.
- Loughlin, J., Hendriks, F. och Lidström, A. (red.) (2011). *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*. Oxford University Press: Oxford.
- Loughlin, J. och Peters, B. G. (1997). State Traditions, Administrative Reform and Regionalization. I: M. Keating och Loughlin, J. (red.) *The Political Economy of Regionalism*. London: Frank Cass.
- Lovenduski, J. och Norris, P. (red.) (1993). *Gender and Party Politics*. London: Sage.
- Lidstrom, A. (1999). The Comparative Study of Local Government Systems – A Research Agenda. *Journal of Comparative Policy Analysis* 1: 97–115.
- MacManus, S. A. (1992). How to Get more Women in Office: The Perspectives of Local Elected Officials (Mayors and City Councilors). *Urban Affairs Review* 28(1): 159–170.
- Mansbridge, J. (1999). Should blacks represent blacks and women represent women? A contingent “yes.” *Journal of Politics* 61(3): 628–657.
- Marks, G., Nielsen, F., Ray, L. och Salk, J. E. (1996). Competencies, cracks, and conflicts: regional mobilization in the European Union. *Comparative Political Studies* 29(2): 164–193.
- Matland, R. E. (1993). Institutional Variables Affecting Female Representation in National Legislatures: The Case of Norway. *Journal of Politics* 55: 737–755.
- Matland, R. E. (1998). Women's Representation in National Legislatures: Developed and Developing Countries. *Legislative Studies Quarterly* 23(1): 109–125.
- Matland, R. E. och Studlar, D. T. (1996). The Contagion of Women Candidates in Single-Member District and Proportional Representation Electoral Systems: Canada and Norway. *Journal of Politics* 58(3): 707–734.
- Moore, G. och Shackman, G. (1996). Gender and Authority: A Cross-National Study. *Social Science Quarterly* 77: 273–288.
- Mudde, C. (1996). The Paradox of the Anti-Party Party. Insights from the Extreme Right. *Party Politics* 2(2): 265–276.
- Mudde, C. (2010). The Populist Radical Right: A Pathological Normalcy. *West European Politics* 33(6): 1167–1186.
- Mudde, C. (2012). *The Relationship between Immigration and Nativism in Europe and North America*. Washington, DC: Migration Policy Institute.
- Murray, R. (2014). Quotas for men: Reframing gender quotas as a means of improving representation for all *American political science review* 108 (03), 520–532.

- Norris, P. (1985). Women's legislative participation in Western Europe. *West European Politics* 8(4): 90–101.
- Norris, P. (1993). Comparing Legislative Recruitment. I: J. Lovenduski och P. Norris (red.) *Gender and Party Politics*. London: Sage Publications.
- Norris, P. (2004). *Electoral Engineering: Voting Rules and Political Behaviour*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Norris, P. och Inglehart, R. (2001). Cultural Obstacles to Equal Representation. *Journal of Democracy* 12(3): 126–140.
- O'Brien, D. och Rickne, J. (2016). Gender Quotas and Women's Political Leadership. *American Political Science Review* 110 (1): 112–126.
- O'Connell, A. A. och McCoach, D. B. (2008). *Multilevel modeling educational data*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- Paxton, P. (1997). Women in National Legislatures: A Cross National Analysis. *Social Science Research* 26: 442–464.
- Paxton, P., Kunovich, S. och Hughes, M. M. (2007). Gender in Politics. *Annual Review of Sociology* 33 (1): 263–284.
- Paxton, P., Hughes, M. M. och Painter, M. A. (2010). Growth in Women's Political Representation: A Longitudinal Exploration of Democracy, Electoral Systems and Gender Quotas. *European Journal of Political Research* 49(1): 25–52.
- Paxton, P. och Kunovich, S. (2003). Women's Political Representation: The Importance of Ideology. *Social Forces* 82(1): 87–113.
- Paxton, P. (1997). Women in National Legislatures: A Cross-National Analysis. *Social Science Research* 26: 442–464.
- Pettigrew, T. F. och Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology* 90(4): 751–783.
- Phillips, A. (1995). *The Politics of Presence*. Oxford: Oxford University Press.
- Pini, B. och McDonald, P. (red.) (2011). *Women and Representation in Local Government*. New York and London: Routledge.
- Quota Project (2014a). Global Database of Quotas for Women. www.quotaproject.org.
- Quota Project (2014b). Spain: Quota at the Sub-National Level. http://www.quotaproject.org/country/spain#cvview_subnational.
- Rai, S. M., Farsani, B. Mahtab, N. och Mohanty, B. (2006). Gender Quotas and the Politics of Empowerment: A Comparative Study. I: D. Dahlerup (red.) *Women, Quotas and Politics*. London and New York: Routledge.
- Rao, N. (2005). The Representation of Women in Local Politics. *Policy and Politics* 33: 323–339.
- Rasmussen, J. (1983). The Electoral Costs of Being a Woman in the 1979 British General Election. *Comparative Politics* 15(2): 461–475.
- Regeringen (2016). Regeringens deklaration vid 2016 års utrikespolitiska debatt i riksdagen onsdagen den 24 februari 2016. <http://www.regeringen.se/tal/2016/02/utrikesdeklarationen-2016/>.

- Regeringskansliet (2010). På lika villkor policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom svenskt internationellt utvecklingssamarbete 2010–2015. Stockholm.
- Regeringskansliet (2014). Mål för jämställdhet. Stockholm. <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet/>.
- Reingold, B. (2008). Women as Office Holders: Linking Descriptive and Substantive Representation. I: C. Wolbrecht, K. Beckwith och L. Baldez (red.) *Political Women and American Democracy*. New York: Cambridge University Press.
- Rigon, M. och Tanzi, G. M. (2012). *Does Gender Matter for Public Spending? Empirical Evidence from Italian Municipalities*. Bank of Italy, Economic Research and International Relations Area, *Temi di discussione* no. 862.
- Rincker, M. E. (2009). Masculinized or Marginalized: Decentralization and Women's Status in Regional Polish Institutions. *Journal of Women, Politics & Policy* 30(1): 46–69.
- Rosenbluth, F., Salmond, R. och Thies, M. F. (2006). Welfare Works: Explaining Female Legislative Representation. *Politics & Gender* 2(2): 165–192.
- Ruedin, R. (2012). The Representation of Women in National Parliaments: A Cross-National Comparison. *European Sociological Review* 28(1): 96–109.
- Rule, W. (1987). Electoral Systems, Contextual Factors, and Women's Opportunity for Election to Parliament in Twenty-Three Democracies. *Western Political Quarterly* 40: 477–498.
- Ryan, C. Pini, P. och Brown, K. (2005). Beyond Stereotypes: An Exploratory Profile of Australian Women Mayors. *Local Government Studies* 31(4): 433–448.
- Rydgren, J. (2007). The Sociology of the Radical Right. *Annual Review of Sociology* 33: 241–262.
- SCB (2016). Antal NUTS-områden per land. http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Internationell-statistik/EU-statistik/EUs-regioner---NUTS/ Antal-NUTS-omraden-per-land/.
- Sellers, J. M. och Lidström, A. (2007). Decentralization, Local Government, and the Welfare State. *Governance* 20: 609–632.
- Shafer, K. (2008). *Who Wants to Run for Office? Political Ambition Among Women Activists*. PhD Thesis, Arizona State University, US.
- Siaroff, A. (2000). Women's representation in legislatures and cabinets in industrial democracies. *International Political Science Review* 21(2): 197–215.
- Sineau, M. (2008). Case study France: 'parité' under the law. I: D. Dahlerup och L. Freidenvall (red.) *Electoral Gender Quota Systems and Their Implementation in Europe*. <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/200903/20090310ATT51390/20090310ATT51390EN.pdf>.
- Skard, T. (1983). Women in the political life of the Nordic countries. *International Social Science Journal* 35 (4): 639–657.

- Smith, A. R. (2014). Cities Where Women Rule: Female Political Incorporation and the Allocation of Community Development Block Grant Funding. *Politics & Gender* 10: 313–340.
- Smith, A. R., Reingold B. och Owens M. L. (2012). The Political Determinants of Women's Descriptive Representation in Cities. *Political Research Quarterly* 65(2): 315–329.
- Snyder, R. (2001). Scaling Down: The Subnational Comparative Method. *Studies in Comparative International Development* 36(1): 93–110.
- Southwell, P. L. (2013). Gender parity thwarter? The effect of electoral reform on Senate and European Parliamentary elections in France, 1999–2011. *French Politics* 11(2): 169–181.
- Statistics Iceland (2012). Statistics of Iceland III, 105. Statistical Yearbook of Iceland 2012. Reykjavik: Statistics Iceland.
- Stockemer, D. och Byrne, M. (2012). Women's Representation around the World: The Importance of Women's Participation in the Workforce. *Parliamentary Affairs* 65(4): 802–821.
- Stockemer, D. och Tremblay, M. (2015). Federalism and Women's Representation: Do Federations Have More Women Legislators than Centralized States? *Publius: The Journal of Federalism* 45(4): 605–625.
- Stockemer, D. och Sundström, A. (2016). Modernization theory: How to measure and operationalize it when gauging variation in women's representation? *Social Indicators Research* 125: 695–712.
- Stockemer, D. och Sundström, A. (2018). Age representation in parliaments: Can institutions pave way for the young? *European Political Science Review*. Tillgänglig online.
- Stockemer, D. och Sundström, A. (2017). Women in cabinets: The role of party ideology and government turnover. *Party Politics*. Tillgänglig online.
- Sugarman, D. B. och Straus, M. A. (1988). Indicators of gender equality for American states and regions. *Social Indicators Research* 20(3): 229–270.
- Sundström, A. (2013). Women's local representation within 30 European countries: A comparative dataset on regional figures. QoG Working Paper 2013:18. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute.
- Sundström, A. och Stockemer, D. (2015). What determines women's political representation at the local level? A fine-grained analysis of the European regions. *International Journal of Comparative Sociology*, 56 (3–4): 254–274.
- Sundström, A. och Wängnerud, L. (2016). Corruption as an obstacle to women's political representation: Evidence from local councils in 18 European countries. *Party Politics* 22(3): 354–369.
- Sundström, A., Paxton, P., Wang, Y-T. och Lindberg, S. (2017). Women's political empowerment: A new global index, 1900–2012. *World Development* 94: 321–335.
- Sung, H. E. (2003). Fairer Sex or Fairer System? Gender and Corruption Revisited. *Social Forces* 82(2): 703–723.

- Tolley, E. (2011). Do Women 'Do Better' in Municipal Politics? Electoral Representation across Three Levels of Government. *Canadian Journal of Political Science* 44(3): 573–594.
- Towns, A. (2003). Understanding the Effects of Larger Ratios of Women in National Legislatures: Proportions and Gender Differentiation in Sweden and Norway. *Women & Politics* 25(1–2): 1–29.
- Tripp, A. M. och Kang, A. (2008). The global impact of quotas: On the fast track to increased female legislative representation. *Comparative Political Studies* 41: 338–361.
- Trounstine, J. och Valdini, M. E. (2008). The Context Matters: The Effects of Single-Member versus At-Large Districts on City Council Diversity. *American Journal of Political Science* 52(3): 554–569.
- United Nations Development Programme (2013). Labour force participation rate (female-male ratio). www.hdr.undp.org/en/content/labour-force-participation-rate-female-male-ratio.
- United Nations (1995). Beijing Declaration and Platform for Action. www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/.
- Vengroff, R., Nyiri, Z. och Fugiero, M. (2003). Electoral System and Gender Representation in Sub-National Legislatures: Is there a National- Sub-National Gender Gap? *Political Research Quarterly* 56(2): 163–173.
- Verge, T. och Espírito-Santo, A. (2016). Interactions between Party and Legislative Quotas: Candidate Selection and Quota Compliance in Portugal and Spain *Government and Opposition* 51 (3).
- Vickers, J. (2011). Gendering Federalism: Institutions of Decentralization and Power-Sharing. I: M. L. Krook och F. Mackay (red.) *Gender, politics and institutions: Towards a feminist institutionalism*. Houndmills och New York: Palgrave Macmillan.
- Vickers, J. (2012). Is Federalism Gendered? Incorporating Gender into Studies of Federalism. *Publius: The Journal of Federalism* 43(1): 1–23.
- Volkens, A., Lehmann, P., Merz, N., Regel, S. och Werner, A. (2013). *The Manifesto Data Collection. Manifesto Project (MRG/CMP/MARPOR)*. Berlin: WZB.
- Welch, S. och Karnig, A. K. (1979). Correlates of Female Office Holding in City Politics. *Journal of Politics* 41(2): 478–491.
- Wells J. M. och Kriekhaus, J. (2006). Does national context influence democratic satisfaction? A multi-level analysis. *Political Research Quarterly* 59(4): 569–578.
- Wide, J. (2006). *Kvinnors politiska representation i ett jämförande perspektiv – nationell och lokal nivå*. Doktorsavhandling, Umeå universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
- Wolbrecht C., och Campbell, D. E. (2007). Leading by example: Female members of parliament as political role models. *American Journal of Political Science* 51(4): 921–939.
- World Economic Forum (2015). The Global Gender Gap Report 2015. <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2015/>.

- Wängnerud, L. (2009). Women in Parliaments. Descriptive and Substantive Representation. *Annual Review of Political Science* 12: 51–69.
- Wängnerud, L. och Sundell, A. (2012). Do Politics Matter? Women in Swedish Local Elected Assemblies 1970–2010 and Gender Equality in Outcomes. *European Political Science Review* 4: 97–120.
- Young, I. M. (1997). Deferring Group Representation. I: I. Shapiro och W. Kymlicka (red.) *Ethnicity and Group Rights*. Nomos 39. Yearbook of the American Society for Political and Legal Philosophy. New York: New York University Press, 349–376.
- Yule, J. (2000). Women Councillors and Committee Recruitment. *Local Government Studies* 26: 31–54.

Bilaga

Tabell 5. Källor för data om andelen lokalt valda kvinnor

Land	Källa
Belgien	Informationsavdelningen på <i>Brussels Region, Agentschap voor Binnenlands Bestuur</i> , samt <i>Union des Villes et Communes de Wallonie</i>
Bulgarien	Landets centrala valmyndighet
Danmark	Landets statistikmyndighet <i>Danmarks Statistik</i>
Estland	Informationstjänsten vid landets parlament, <i>Riigikogu</i>
Finland	Landets statistikmyndighet, <i>Tilastokeskus</i> samt Ålands statistikmyndighet, <i>ÅSOB</i>
Frankrike	Dr. Aurelia Troupel, Montpellier 1 University
Grekland	Landets inrikesministerium
Nederländerna	<i>Dutch Institute for Public Administration</i> (oberoende institut)
Irland	Dr. Adrian Kavanagh och Dr. Claire McGing, National University of Ireland, Maytooth
Italien	Landets inrikesministerium, <i>Ministero dell'Interno</i>
Kroatien	Landets statistikmyndighet, <i>Državni zavod za statistiku</i>
Lettland	Landets valmyndighet, <i>Centrālā vēlēšanu komisija</i>
Litauen	Landets valmyndighet, <i>Vyriausioji rinkimų komisija</i>
Luxemburg	Organisationen <i>Observatoire de la participation politique des femmes</i>
Malta	Dr. John Lane, Buffalo University
Polen	Landets valmyndighet, <i>Państwowa Komisja Wyborcza</i>
Portugal	Informationstjänsten vid <i>Direcção Geral de Administração Interna</i>
Rumänien	Respektive regional myndighets informationstjänst
Slovakien	Informationstjänsten vid <i>Association of Towns and Communities of Slovakia</i>
Slovenien	Landets statistikmyndighet, <i>Statistični urad Republike Slovenije</i>
Spanien	Landets inrikesministerium

Storbritannien	<i>The UK Local Government Association, the Welsh Local Government Association, the Convention of Scottish Local Authorities, the Local Government Staff Commission in Belfast</i> (statliga organ som samordnar lokala myndigheter)
Sverige	Landets statistikmyndighet, <i>Statistiska centralbyrån (SCB)</i>
Tjeckien	Landets statistikmyndighet, <i>Český statistický úřad</i>
Tyskland	Delstaternas olika statistikmyndigheter samt <i>Statistisches Bundesamt, Statistischer Informationsservice, samt Landesbetrieb für Statistik und Kommunikationstechnologie Niedersachsen</i>
Ungern	Landets valmyndighet, <i>Nemzeti Választási Iroda</i>
Österrike	<i>Verbindungsstelle der Bundesländer</i> och ytterligare regionala myndigheter

Kommentar: En mer utförlig beskrivning av flertalet av dessa källor finns i Sundström (2013).

Tabell 6. De 25 länder vars regioner ingår i den statistiska analysen

Land		
Belgien	Italien	Spanien
Bulgarien	Kroatien	Storbritannien
Danmark	Lettland	Sverige
Estland	Litauen	Tjeckien
Finland	Polen	Tyskland
Frankrike	Portugal	Ungern
Grekland	Rumänien	Österrike
Nederländerna	Slovakien	
Irland	Slovenien	

Tabell 7. Summerande statistik över variablerna i analysen

	Medel	Std.	Min	Max
Andelen lokalt valda kvinnor	26,73	8,76	9,06	46,49
Andel nationellt valda kvinnor	27,46	8,59	9,5	45
Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden	0,89	0,09	0,51	1,06
Befolkningstäthet	287,25	717,07	3,6	6767,31
Röststöd vänsterpartier	37,02	13,89	0	69,78
Röststöd högerextrema partier	8,69	10,05	0	48,11
BNP per capita (logaritmerad)	21376,19	11609,79	2900	61300
Lagstadgad kvotering på subnationell nivå	0,43	0,50	0	1
Partiers frivilliga kvotering	0,29	0,24	0	0,67
Proportionellt valsysteem	0,77	0,42	0	1
Antal år med kvinnors rösträtt	81,67	15,32	39	107
Federalism	0,12	0,33	0	1

Kommentar: Std. står för standardavvikelse

Tabell 8. Hierarkiska linjära modeller kring förklaringar till kvinnors närvaro i lokala församlingar

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Regionala faktorer			
Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden		17,68*** (4,94)	18,06*** (4,94)
Befolkningstäthet		0,001** (0,0004)	0,001** (0,0004)
BNP per capita (logaritmerad)		0,0001* (0,00004)	0,001** (0,000)
Röststöd vänsterpartier		0,09** (0,03)	0,09** (0,03)
Röststöd högerextrema partier		-0,10 (0,06)	-0,11 (0,06)
Nationella faktorer			
Lagstadgad kvotering på subnationell nivå		-2,18 (6,16)	2,71 (5,80)
Partiers frivilliga kvotering		8,70 (6,97)	6,97 (7,36)
Proportionellt valsystem		0,57 (5,57)	0,40 (5,83)
Antal år med kvinnors rösträtt		0,15 (0,13)	0,21 (0,13)
Federalism		-3,90 (4,78)	-3,34 (5,08)
Andel nationellt valda kvinnor		0,54 (0,30)	
Nord- och mellaneuropeiska församlingar		-12,76 (9,64)	-4,55 (8,91)
Anglikanska församlingar		-6,86 (8,90)	-9,19 (9,38)
Central- och östeuropeiska församlingar		-2,02 (6,45)	-3,76 (6,77)
Konstant	26,59 (1,61)	-17,92 (13,50)	-10,70 (13,64)
Log-likelihood test	-682,79	-644,72	-645,88
Antal observationer	229	229	229
Antal länder	25	25	25

* p < 0,1, ** p < 0,05, *** p < 0,01

Summary in English

Women's political representation on the local level

Various Swedish policy areas aim to achieve equal levels of representation between women and men in political assemblies. The EU also has an explicit purpose to work in favour of increasing the presence of women in decision-making institutions.

While the state of research portrays a well-developed image of how the share of women in national parliaments varies over time and in between countries, there is relatively little comparative research on women's representation on local level in Europe, i.e. institutions equivalent to Swedish *kommunfullmäktige*. Comparative studies of women's political representation has seldom focused on local assemblies in the EU member states. One reason is the scarce supply of data. This can be perceived as a fundamental problem for our understanding of gender equality in local institutions – here understood as the share of locally elected women. As a consequence, this diminishes our understanding of a question that has a big influence on the everyday life of European citizens.

In light of the fact that there are surprisingly few comparative studies focusing on the share of locally elected women – between countries as well as within countries – the highly descriptive character of this report makes up a valuable contribution of women's political representation in EU Member States. Up until now it has been unclear as to which extent women are underrepresented on the local level, whether their presence increases and what could possibly explain a high presence of women in some European regions. Therefore, the report provides a key basis for understanding how men's dominating presence in political life can change.

Research questions and studied countries

The purpose of the report is to provide a review of the numerical equality in local assemblies in 27 EU Member States (Cyprus is not included in the investigation). A review of this comprehension in this field has hitherto not been published. Data describing the situation in 277 regions in the 27 countries has been gathered – with the latest available numbers – as well as tendencies over time in 14 of these countries. These data give the possibility to answer three questions: 1) To what extent are women underrepresented in local assemblies in EU Member States? 2) Does the share of locally elected women increase in Europe? 3) What explains the higher share of locally elected women in certain regions?

Despite positive trends, a long way to go

This report shows that local assemblies in the European Union still have a long way to reach full equality, in spite of positive trends. Only in very few places do women hold close to half of the locally eligible seats – it is a matter of a handful

of regions. This is most apparent in regions in Croatia and Greece, where the share of locally elected men is often higher than 80 percent. Even Denmark and Netherlands, perceived as among the most equal countries in the world, have a long way to reach numerically equal gender distribution on a local level.

These numbers also highlight the differences in equality *within* the countries, a variation that has seldom been studied. We can see that even in countries with a high GDP per capita – such as Italy, Germany and Austria – there are still regions where on average women hold less than a fifth of the seats in locally elected assemblies.

Therefore, at large, this analysis highlights that the situation in the 27 examined EU countries still does not reach the goal of equal representation between women and men in the political sphere, as it was formulated more than two decades ago in *the Beijing Platform for Action* (United Nations 1995).

For the 14 countries where we have figures over time the report shows the development of the share of women's local political presence. This provides an image which has never been presented in a compiled format. Judging by the numbers there is clearly an increase in the share of women representatives, but the tendency is not consistent. For example, there are regions in many countries where progress stands still, and various countries only display marginal progress over time.

What explains the regional variation?

The question is why certain regions have a higher share of locally elected women. In the report, the data are studied on the basis of a number of hypotheses that research holds as important conditions for a high share of locally elected women. They cover explanatory variables on a national level (e.g. type of electoral system, the time of the introduction of women's right to vote, whether the form of government is federal or not) as well as explanatory variables on a subnational level (e.g. degree of urbanization, support for left-wing parties, the share of women participating in the labour market). Previous case studies provide some insight, although limited, since their aim has not been a systematic comparison of women's local representation within and between a larger number of countries.

The factors that turn out to be important locally, to various degrees, are: support for left-wing parties, the regions' degree of economic development, the share of women participating in the labour market and the degree of urbanization. Most of the variables on the national level do not have explanatory power on the local level, according to this more systematic comparison.

Choosing the right reforms and enhancing the knowledge

One important conclusion is that relying on the passing of time is not enough. In order to help progress, political measures are probably called for. It is for

example plausible that reforms facilitating women's entry and presence in the labour market in the long term also would increase the amount of women successfully running for office. What political parties, pressure groups and elected representatives can do to increase the share of locally elected women even more is a highly relevant topic for future discussion.

As mentioned earlier, the most important contribution of this study is factual evidence displaying an image of the situation that has not been systematically examined previously. We now have a view of how low the presence of women representatives on the local level actually is and how it has changed over time.

The report also discusses the risk of erasing nuances within regions when merging regional data. The relatively poor availability of measurement points over time is another limitation. Therefore, the report especially points to the need to improve the availability of historical data. There is a big number of EU countries where data is not available over time and where we therefore know basically nothing of how the situation has changed. Consequently, there are good reasons to systematically monitor such figures – as well as including data for more countries – in order to evaluate the direction of the development.

One result that illustrates the importance of nuanced measures is the difference between the national and the local level, as evidenced by this report. Following most of the studies in the research about women's presence in national assemblies, there are institutional reforms that can facilitate the entry of women. Among these are statutory quotas, voluntary quotas to the electoral lists of political parties, reforming the recruitment processes of parties and the importance of proportional electoral systems. However, many of these factors are not supported by the examination in this report – they do not explain the political presence of women on a local level.

More specifically, gender quotas is a matter that would benefit from refined data. According to the descriptive analysis of this report, the Spanish statutory quota of 2008 provides an example of a successful reform. Yet the statistical analysis of a larger number of regions does not support the significance of statutory quotas for women on the subnational level. A possible reason is that such measures are not enforced, that is, that the political parties do not follow the rules. Therefore, a commendable topic for further research would be to study the variation in to what extent statutory quotas are being abided by political parties.

In conclusion, there is need for enhanced knowledge and refined methods. For example, today it is difficult to find established measures that gauge candidate recruitment within parties – and how it differs – within countries and on subnational levels. This sort of nuanced measures could potentially contribute to a more detailed explanation of the large variation regarding the share of locally elected women.

Sieps rapporter

2018

2018:3

Jämställdhet på lokal nivå? En analys av andelen lokalt valda kvinnor inom EU:s medlemsstater

Författare: Aksel Sundström

2018:2

Mapping the Quality of Government in Europe An analysis at the national and regional level within the EU member states

Författare: Nicholas Charron, Victor Lapuente and Bo Rothstein

2018:1

EU agencies on the move: challenges ahead

Författare: Ellen Vos

2017

2017:6

The Future of the EU Budget Perspectives for the Funding and Growth-Oriented Policies post-2010

Författare: Robert Kaiser and Heiko Prange-Gstöhl

2017:5

Greening Farm Payments under the 2013 CAP Reforms: A Major Stride towards "Sustainable Agriculture"

Författare: Michael Cardwell and Alicia Epstein

2017:4

The obsolescence of the European Neighbourhood Policy

Författare: Steven Blockmans

2017:3

The European Union's Common Foreign and Security Policy after the Treaty of Lisbon

Författare: Panos Koutrakos

2017:2

A Quiet Revolution: The Common Commercial Policy Six Years after the Treaty of Lisbon

Författare: Marise Cremona

2017:1

Eurokrisen, eurosamarbetets regelsystem och den framtida integrationen

Författare: Lars Calmfors

2016

2016:13

Secrecy Inside and Outside: EU External Relations in Focus

Författare: Deirdre Curtin och Christina Eckes

2016:12

Fiske i fjärran vatten: En studie om EU:s fiskeriavtal med utvecklingsländer

Författare: Johan Blomquist, Cecilia Hammarlund och Staffan Waldo

2016:11

Linked National Public Authorities – a Study on IMI

Författare: Gustaf Wall

2016:10

Success Factors in EU Agricultural Negotiations

Författare: Ole Elgström och Malena Rosén Sundström

2016:9

Förhandsavgöranden av EU-domstolen Utvecklingen av svenska domstolars hållning och

praxis 2010–2015

Författare: Ulf Bernitz

2016:8

Turnout in the EP Elections 2014

Författare: Hermann Schmitt och Sebastian Adrian Popa

2016:7

Combining Physical and Financial Solidarity in Asylum Policy

Författare: Jesús Fernández-Huertas Moraga och Hillel Rapoport

- 2016:6
SME Financing in a Capital Markets Union
 Författare: Morgane Fouché, Katja Neugebauer och Andreas Uthemann
- 2016:5
See You in Luxembourg? EU Governments' Observations Under the Preliminary Reference Procedure
 Författare: Per Cramér, Olof Larsson, Andreas Moberg och Daniel Naurin
- 2016:4
The EU and US criminal law as two-tier models A comparison of their central axes with a view to addressing challenges for EU criminal law and for the protection of fundamental rights
 Författare: Maria Kaiafa-Gbandi
- 2016:3
Humanitarian aid policy in the EU's external relations: The post-Lisbon framework
 Författare: Peter Van Elsuwege, Jan Orbie och Fabienne Bossuyt
- 2016:2
Människohandel i EU
 Författare: Monika Hjeds Löfmark och Jonas Eriksson
- 2016:1
Is there flexibility in the European Semester process? Exploring interactions between the EU and member states within post-crisis socio-economic governance
 Författare: Sonja Bekker

“Trots stora framsteg de senaste årtiondena är kvinnor fortfarande i minoritet på positioner i de politiska systemen inom EU:s medlemsstater.”

Aksel Sundström

Sieps är en statlig myndighet som tar fram forskningsbaserade analyser i europapolitiska frågor. Målgruppen är i första hand svenska beslutsfattare på olika nivåer. Arbetet sker i samarbete med svenska och internationella forskare.